

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Gyöngyszemek a kath. nagygyűlésből.

Írta: Ember Károly.

Az ország szívébe, Budapest székesfővárosba a katolikusok ezrei sereglettek össze e hó 12-én a XI. kath. nagygyűlésre. Öröm és lelkesedés szállta meg a szíveket, midőn a három napig tartó nagygyűlésre összegyűlt sokadalmat a különböző gyűlések terméiben együtt látta. Közös gondolat, az egységes, a komoly munka vágya jellemezte a nagygyűlés minden mozzanatát. A felébredt katolikus öntudat hatalmas erejének oly alkotó munkája érvenyesült e három napon át, minek kihatásai nem maradhatnak nyom nélkül egyházi és nemzeti közéletünkben. *Csernoch* kalocsai érsek szavai élesen mutatnak erre a tény-körülményre, midőn azt mondja:

Életet akarunk ébreszteni. Életre akarjuk ébreszteni a jobb, a hitből élő embert. Akarjuk a kereszténység renaissancéit és úgy az egyedben, mint a társadalomban mint a Szentatya egész működése jelégéül választotta «omnia restaurare in Christo» mindeneket megújítani Krisztusban. A mi evangéliumi eszménket tehát mint élő erőt kell az életbe beállítani s másokba önteni. De a krisztusi életnek mindenekelőtt bennünk kell kivirágoznia, ha illatát meg akarjuk szeretetni, ha a társadalomban, a kulturában keresztény elveket akarunk érvényre juttatni. Így lesz csak az a nagy munkamező is, melyen a keresztény restauráció folyik s melynek képét a katolikus nagygyűlések oly rózsás színben, oly reményekre jogosítóan tárják elénk, valóban egészséges kihajtása, virágzó mezeje a katolikus gondolkodásnak, melynek gyökerei mélyen a hitbe, a legjobb termőföldbe nyulnak. Gyümölcsöt pedig csak egészséges fakról várhatunk. Fakról, melyek gyökereiken át szívják életerőt, melyeket a napsugár ér. A magyar katolicizmus fájának is a magyar katolikusok mélyeséges vallásos életéből s a katolikus világnézet napsugaraiból kell az életet szívnia, kivirágoznia és gyümölcsöt teremnie.

És a nagygyűlés tudós szónokainak beszédei-

ben kivétel nélkül megtaláljuk, hogy az életre ébredés, az életet adó munka kohói a hitvallásos iskolák és intézetek. Épen azért — mondja *Glattfelder* Gyula csanádi püspök — kifejezésre kell juttatnunk azt az elhatározásunkat, hogy nem tűrhető és nem is fogjuk tűrni, hogy iskoláinkban felforgató, a keresztény magyar nemzeti tradíciókkal ellentétes szellem harapózdék el, mert mi ez ország minden egyes történelmi tényezőjének, aki e nemzet nevelésében az évszázadok folyamán munkát végzett, jogát elismerjük, mi a protestánsoknak, bármely vallásuaknak az iskolában való szabadságát ép úgy védjük, mint a magunkéban, de azt nem tűrjük, nem engedjük és fölemeljük az ellen szavunkat, hogy iskoláinkban azokat a szent tradíciókat, amelyek évszázadokon keresztül becsesek voltak és a jövőnek biztosítékai, kiesínyes, törpe gondolkodású, csak a vakmerőségben nagy emberek lábball tiporják.

A Szent-István-Társulat disztermében a katolikus irodalmi egyesület matinéján a *laikus morál válságáról* tartott fejtegetésében *Choncha* Győző dr. egyetemi tanár meggyőző erővel fejti ki, hogy az erkölestanok, melyeket ma Franciaország elemi iskoláiban tanítanak, elszakadtak attól az úgynevezett polgári vallástól is, melyet Rousseau és tanítványa, Robespierre vallottak. A francia demokrácia mai szóvivőinek terveibe legjobban illt az az erkölestan, mely a fizikai világ mehanikájára, a gazdasági élet technikájára van alapítva. Az evolúciós morált karolták föl, de ez csakhamar elégtelenné bizonyult; így vetették magukat a szolidaritás moráljára, melyet a természet világából akarnak kiolvasni. E morál elvileg mint gondolatrendszer teljes válságban van, mert egymást kizáró elvek zagyva gyűjteménye, nem rendszer. Gyakorlatilag mily összhangot teremtenek a gyermeklélekben? A fiatalok büntetéseknél más államokhoz képest aránytalan fölszaporodása, az apasok, a bűntevők ez új, félig gyerkőc típusának feltünése, az abortus szabadságának, erkölcsösségének nyilvános propagandája, a születések aggasztó csökkenésének állandó iránya, a bérharcok teljes elfajulása, a hadsereg, a nemzeti zászló gyalázása, a haza

iranti kötelesség gúnyolása, megtagadása adják a feleletet a kérdésre. A hazaellenesség rossz sebély melyen terjedt a laikus tanítók közt, hogy a köztársasági kormány külön szervezetről volt kénytelen gondoskodni, katonatisztek egyenruhában vezényelt ki a tanítóképzőkbe, akik a tanítókat a hazának és védelmének szükségéről meggyőzzék. Magyar szabadgondolkodóink, szabadkomüveseink, szociológusaink egész bölcsesége az iskolára, az iskola moraljára nevezve, ennek a francia laikus moralnak a visszhangja, üres ellenmondo jelszavainak egyszerű ismételője. Teljes erőnköt össze kell szednünk hasonló vesz elfordítására, mely az emberiségnek ezt a nagy nemzetét a francia laikus moralja révén érte.

Ennek a laikus moralnak pusztításaitól óvják, védik a magyar nemzetet katolikus iskoláink, hogy a Giesswein dr. által élesen megvázolt katolikus kultúra kincseit megőrizhesse nemzetünk a második ezredévben is. Ezen kiváltott meggyőződésre appellálva batoritják és intik a katolikus hívőket *Csernoch* érsek szavai: meg fogjuk védelmezni a keresztény társadalom ezeréves bastyait, az egyházi intézményeket és elsősorban az iskolát. A keresztény iskola az egyházellenes tamadásoknak központja és végcélja s mi, kik őrhelyeken állunk, szomorúan vagyunk kénytelenek tapasztalni, mikép áldoznak föl s hagynak elbukni maguk katolikus híveink egy-egy katolikus iskolát és sokszor éppen azt, amelyben egykor maguk nyerték első kiképzetetésüket.

A keresztény nevelés jelentőségének méltatása, a keresztény nevelést osztó iskolák védelmének kívül a katolikus nagygyűlés sorompóba lépett, a katolikus nevelés és oktatás munkásainak, a katolikus tanítók érdekeinek védelmére is. A katolikus Iskolaegyesület közgyűlésén *Ember* Karoly, a közművelődési szakosztályban *Huszár* Karoly képviselő és *Guzsvenitz* Vilmos s. főtanfelügyelő határozati javaslatai alapján a katolikus magyar társadalom kívánja és sürgeti, hogy a katolikus tanítók anyagi helyzete javíttassék azon általános óhajnak megfelelően, amelyet a Magyarországi Katolikus Tanítók Országos Bizottsága és annak Katolikus Tanügyi Tanácsa memorandumba foglalva már ez év szeptember havában a nagyméltóságú püspöki kar, a vallás- és közoktatásügyi kormány és az országgyűlés elé terjesztett s amelynek eredményeül a nagygyűlés második napján a Katolikus Tanügyi Tanács szociális szakosztályából alakult küldöttség a kultuszminiszteri államtitkárnak kijelentéseiből örömmel értesülhetett, hogy a minisztérium a tanítói ankét óta sürögösen dolgozik azon, hogy az általános fizetésrendezést megelőzőleg minden hazai tanító egyformán fizetési pótlékhoz jusson. Tehát fölösleges minden türelmetlenség. Nyugalommal, lelkes munkakedvvel folytassuk a nevelés nagy munkáját, mert *Zichy* János gróf miniszter nemcsak igéri a tanítók anyagi helyzetének javítását, hanem azt meg is valósítja.

Ime, ezek a gyöngyszemek azok, amiket a nagygyűlésből olvasóink, a magyar katolikus tanítók számára kiemelünk.

A szakosztályoknak a tanüggyel szorosan összefüggő tárgyalásairól más helyen nyújtunk szemelvényeket.

Sorainkat *Csernoch* érsek e szavaival zárjuk:

Az organizáció az erők tömörítésének munkájával kapcsoljuk össze azt a *belső munkát*, hogy saját erkölcsi értékünket emeljük, mert csak az a keresztény tábor képviselhet akkora erőt, amely győzedelmet arathat, amelyben Krisztus ereje él; csak ez a tábor lehet akkora erőssége Krisztus egyházának, hogy azon a pokol kapui se vehessenek erőt.

A keresztény kultúra és a modern szellem.

A XI. katolikus nagygyűlésen elmondotta: *Giesswein Sándor* dr.

Vannak történelmi könyvek, melyeknek olvasásánál feltűnik, hogy mindig csak vérengzésről és rombolásról szólnak s alig veszik figyelembe, hogy az emberek mást is cselekedtek, mint ezt az igazán destruktív munkát. Pedig Isten jóvoltából az emberek mégis műveltek ennél különb dolgokat is. Gondolkoztak, írtak, építettek, szobrokat faragtak, képeket festettek s bár akik ezt a munkát elvégezték, nagyjából csak névtelen hősök, az ő munkájuk ma is, évezredek múlva, az emberi szellem nemes törekvéseiről beszél nekünk. A szellem győzelme ez az anyag fölött, mely tiszteletreméltó minden megnyilatkozásában. Mindaz, amit az emberi munka így megteremtett, gondolatlanul, a kéz munkájával és ügyességével, mindez egy örökös protestáció a materialisztikus viláffelfogás ellen, mindez azt hirdeti, hogy az embernek vannak törekvései és feladatai, melyek őt a létért való küzdelem fölé helyezik, melyeket a gyomorkérdés problémái ki nem elégítenek.

Mindeme törekvések annak az ösztönnek nyilvánulásai, mely a tökéletesülésnek, a fölfelé törekvésnek az ösztöne, melyet korunk az excelsior szóval kíván jelezni. S ennek az ellenállhatatlan ösztönnek a terméke az, amit művelődésnek, civilizációnak nevezünk, avagy kulturának. Manap ugyan nem egy kulturáról és civilizációról beszélnek s a kutató tudomány rég elfeledett és elhantolt kulturákat hoz újból felszínre. És akik lekicsinyléssel szeretnek nézni mindarra, ami keresztény, immár ujjongva kiáltottak fel, hogy megtalálták a kereszténység forrásait. Az egyik a görög és római műveltségben lel reá, mások a régi indiai kulturából kifejlődött buddhista kulturát tekintik a keresztény kultúra forrásának.

Mindazok a kulturák, melyeket az ókor és a távol Kelet produkált, a partikularizmus jellegével bírnak, a keresztény kultúra az egyedüli, mely az univerzalizmus jellegével bír s amely ép ezért képes arra, hogy mindegyikből fölvegye magába azt, ami jó, szép és nemes.

Ismeretes *Rafael* fonséges *Madonna*-képe, az ú. n. *Sixtini Madonna*, ahol a művész az anyaság szépségét, fenségét, mintegy emberfölötti módon ábrázolja. Midőn a nagy művész megkérdezték, hogyan

tudta e remekét megfesteni, honnan vette a hozzávaló mintát, az urbinói nagy mester így felelt: Ismerem száz meg száz anyát, meglestem őket, hogyan nyilvánul bennük az anyaság szépsége, mindegyiktől ellestem egy-egy vonást s mindezeket összegyűjtöttem, mint a méh a mézet különféle virágokból s így nyertem ezt a képet az Istenanyának, mely emberi vonásokból van összeröva, de összetételében mégis emberfölötti.

Ime, ez a keresztény kultúra képe. Összehordja, egyesíti magában az emberi lélek minden küzdelmet, gyötrelmet és törekvéseit s mindezeket megemésíti és fölemeli egy szíveket, veséket átható szavával: Sursum Corda! Nem tiporja le Isten teremtményeit, nem semmisíti meg azt, ami szép és fölemelő Isten alkotásában, megbeszéli a virágot, a harmateppet, a liliomot, a rózsát, a derűs napsugarat, de tudja szeretni a tövist, a fájdalmat, a borús napokat, mert mindezek Istenből jönnek, mindezeknek Istenhez kell vezetniök. Mindezeket csodás harmoniában tudja összefoglalni az ő Sursum Corda-jával. Ezt halljuk mi szent Ágoston szavaiban, ezt látjuk szent Pál és szent Ferenc cselekedeteiben, Dante és Shakespeare költészetében, a gotikus dómok iveteiben és szent Péter kupolájában, Botticelli, Rafael és Leonardo da Vinci ecsetének művészetében. S ezt akarjuk mi hallani a mi gépeink zakatolásában, ezt kell hirdetni nemcsak a templomok tornyainak és harangjainak, hanem a mi gyáraink kéményeinek és ere-sípjainak.

Szinte hallom, mint emlegetik majd e termen kívül, hát az inkuizició máglyái s a kínzókamrák torturái hogyan egyeztethetők össze a keresztény kultúra lélekemésítő munkájával? Aki az elmúlt századokban csak ezeket látja, úgy tűnik föl nekem, mint aki Nürnbergben járván, ott csak a borzalmas kínzókamra emléket őrizte meg és a szent Lőrinc, szent Szehaldus és Liebfrauenkirche és a német renaissance emlékei egészen elmosódtak előtte. Az ember minden kulturában ember marad és a demokrácia az ő jelszavát, melyet szintén a kereszténységtől vett át: A szabadság, testvériség és egyenlőség szép szavait a guillotín mellett zengte el, ama guillotín mellett, mely egy év alatt több áldozatot követelt, mint az autodafék másfél évszázad alatt. Mi azért a guillotín dacára tudunk jó demokráciák lenni s az autodafék dacára a keresztény kultúra hívei maradni. A keresztény kultúra emelte fel a dekadens klasszicizmust, ez művelte az erőtől duzzadó barbár népeket és erre van nekünk is szükségünk a XX. században, mert a kereszténységet hívőnek és hitetlennek egyaránt minden kor számára a modern kultúra éltető lelkének kell tekinteni.

Azok a nagy szociális és kulturális problémák, melyek korunk társadalmát szokatlan módon izgalomba hozzák, fokozott mértékben is követelik annak a keresztény kultúrának a hathatós és öntudatos közreműködését, mely az erkölcsi felfogást sokszor öntudatlanul is irányítja ott, ahol már nem akarnak róla tudni. Ahol valami nemes felbuzdulás van, ahol etikai mozgalom van századunkban, ott a keresztény kultúrának néha egészen elrejtőző, de mégis félreismerhetetlen visszhangját találjuk. Ép így a mi nagy szociális problémáink tulajdonképpen a keresztény kultúra és a keresztény etika problémái. Kérdem: lehet-e beszélni a munka szabadságáról és védelméről keresztény kultúra nélkül? Egyáltalán jutna-e eszünkbe a kizsákmányolás-

ban erkölcsi igazságtalanságot látni, ha a keresztény kultúra nem készítette volna elő az emberiség lekiismeretét erre a gondolatra. És a kereszténység etikai gondolkozása hozta létre a mi technikai fejlődésünket is. Mert, hogy gép helyettesíti mindinkább az emberi erőt, annak is megvan a maga keresztény etikai alapja. A kereszténység nem ismeri a Faraók rabszolgáit s azért az emberi erőt gépekkel helyettesíti. A kereszténység Sursum Corda-ját kívánjuk belekialtani a mi társadalmi életünkbe, ahol a fekezett egoizmus barbárságnak veti meg alapját; ezt akarjuk megvalósítani irodalmi és művészeti életünkben, ezt hangoztatjuk a nevelés és közművelődés minden ágában, minden terén. A mi keresztény kultúránk nem olyan napsugar, melyben kényelmesen sütkérezhetünk; energia az, melyel az általa nyújtott idealokat meg kell valósítanunk magunkban, azután másokban. Legyünk keresztények! Fel a munkára! Sursum Corda!

A Tanügyi Tanács előadásai a XI. kath. Nagygyűlésen.

Guzsvenitz Vilmos «Mit tehet a társadalom a katolikus iskolaért és a tanítóságért» címmel tartott előadást, melyet lapunk más helyén egész terjedelmében közlünk.

Ember Károly v. elnök ezzel a címmel tartott előadást: «Nepoktatásunk rendszerének korszerű bírálata. a) az élet és iskola; b) a gyakorlatias nevelés, mint korunk szükséglete».

Előadásában többek között ezeket mondotta: Minden rendű és rangú katolikus iskoláinknak, intézeteinknek egységesen megállapítható fő céljuk erkölcsös jellemű, hasznavehető, kötelességtudó, hazafias polgárokat nevelni és ezt a célt úgy érik el intézeteink, hogyha nevelve tanítanak. Ezen általánosan kitűzött feladat mellett egyaránt állított fel az idő, a kor oly különös célokat az iskolai nevelés számára, amik elől katolikus nevelő-intézeteink és iskoláink azért sem zárkozhattak el, avagy zárkoznak el, «mert — Szent-Ágoston szavai szerint — sohasem hangozthatjuk elegendőképen azt, amit soha eléggé nem tanulmányozunk, úgy áll az manap, különösen a keresztény népiskolákról, melynek az örök igazságon alapuló hivatása, ha nem is változik, hanem ma is ugyanaz, mi kezdettől fogva volt, mégis maga az intézmény külső vonatkozásaiban, jogi helyzetében, eszközeinek megválasztásában különbözik.»

Beszédét így fejezi be: Vallásos, erkölcsös, becsületes, dolgozó, takarékos, az okszerű földműveléshez, állattenyésztéshez értő, az ipari munkát nemcsak elkészíteni, de azokat mint kereskedelmi cikkeket értékesíteni is bátorító, a kereskedelmi vállalkozásoktól nem idegenkedő, hasonlóképen tisztességes értelemben — üzérkedő, kereskedői rátermettséggel bíró keresztény magyar polgárokat, munkásokat neveljen a népiskola. Az ily népkulturát szolgáló népiskola az én ideálom.

Határozati javaslatja ez volt:

a) A népiskola belső munkája kellő tantervrevízióval hozassék szorosabb viszonyba a gyakorlati élet követelményeivel; evégből szükséges, hogy a népiskolai nevelés és tanítás mélyíttessék egyrészt a szorgalmi idő szigorú betartása és a tankötelesek beiskoláztatása által, másrészt a tanítói képzésnek

az egyes vidékek speciális igényeihez mért reformálásával.

b) Kivánatos, hogy az általános nemzeti nép-műveltség érdekében a népiskolára utalt gyermek-ifjúság a népiskola teljes hat osztályának elvégzésére intézményes módon köteleztessék, mert csak így várható, hogy a népiskolai nevelés céljaul körvonalozott népnevelői feladatok az eddignél nagyobb mértékben a nemzeti társadalom javára megoldassanak és ez a nép erkölcsi és értelmi előhaladottságában kifejezésre jusszon.

c) Az ismételő-iskolák köteles (12—15) gyermekifjúság gazdasági és kétszeti, gazdasági és háziipari oktatása arra hivatással bíró szakemberek által vezessék, miért is úgy az általános, mint a különösebb értelemben meghatározott gazdasági ismételő-iskolák országosan, minden kath. népiskolával kapcsolatosan szerveztessenek.

d) Az ifjúsági egyesületek a kbth. népiskola ismételő-iskolaival kapcsolatosan szerveztessenek olyformán, hogy ezek körében továbbképző tanfolyamok rendszeres és kötelező oktatást nyújtsanak a 15—18 éves ifjúságnak a nemzeti élet ideális és realis tárgyaiból, a gyakorlati élet igényeinek szigorú szemmel-tartásával.

A határozati javaslat egyhangú helyeslésre talált.

Greiner Gyula madarasi tanító a család és az iskola együttes feladatáról beszélt a gyermekifjúság vallás-erkölcsi nevelése érdekében.

Minden eszköz sikertelen fog maradni — mondotta szülő — s a tanító nevelői hatása igen csekély lesz, ha a család nincs segítségére s a talajt kellőleg elő nem készíti.

Itt van el nem vitatható érintkezéspontja a családnak és iskolának, egyúttal az az el nem engedhető feltétel, hogy a családnak és iskolának vallyetve kell törekednie a nevelési célok s ezáltal a jobb eredmény elérésére.

Az iskolát ellenőrző közegek csakis a tanítás eredménye után érdeklődnek, míg a nevelés eredményét legtöbbször figyelmen kívül hagyják.

A kor szelleme nagyon is Talleyrand és társainak hatása alatt áll ma is, kik azt mondták: «Kötelessége minden polgárnak tanulni és felvilágosult-dottnak lenni». Pedig még inkább kötelessége becsületes, igaz embernek lennie. — Feleli a kor Comeniusnak ama szavait: vigyázni kell, hogy az ifjúsága tudományoktól tengeri betegséget ne kapjon. Nem méltatja a mai kor kellőképen azt sem, amit a régi rómaiak mondtak: «A társadalom alapja nem a tudomány, hanem az erkölcs!»

És ezért fontos a családi nevelés.

A szülői ház volna az, mely legtöbbet tehet az erkölcsi nevelés érdekében, enélkül a tanító minden igyekezete hiábavaló.

A nevelés «tárgya»: a gyermek, csak akkor várható teljes kiképzését az iskolától, ha kizárólag ennek a körében élne.

Lábra kell állítanunk az ifjúság helyes és lelkiismeretes nevelésével a régi magyar vallásos családot és családi életet. Azt mondja Washington: «A vallás és erkölcsösség az általános jólétnek nélkülözhetetlen támaszai; nem honfi az, aki az emberi boldogságnak e hatalmas oszlopait aláassa.

A szülői ház lenne tehát az, mely legtöbbet tehetne az erkölcsi nevelés érdekében, de itt sok esetben megtörik a tanító igyekezete, mert nincs nehezebb, mint a nevet megrögzött régi, rossz szokásaitól eltéríteni.

Határozati javaslata ez:

1. Kérettessek fel a kormány, hogy a népoktatásügyi törvény vagy rendelet azon szakaszai, melyek különösen az ifjúság erkölcsi nevelését célozzák, a hatóságok által a legszigorúbban végrehajtsanak és ellenőriztessenek.

2. Törvény által legszigorúbban tiltassék el az ifjúság a koresmák látogatásától, a téli estéli (ivók) összejövetelektől, melyek ellenőrzése a csendőrség hatáskörébe tartozzék.

3. Avallás-és közoktatásügyi miniszterium által oly népirat osztassék ki ingyen, mely a gyermeknevelés alapigazságait gyakorlati módon tárgyalva, a szülők számára diohéjba foglalja. Röviden és világosan foglalja magában mindazokat a nevelési tulajdonokat, melyeket minden szülőnek nemesak tudni, de alkalmazni is kell.

4. Törvény hatalmával vasár- és ünnepnapokon a koresmák délelőtt tíz orától zárodjanak be, vagyis ezekre is terjedjen ki a vasárnapi munkaszünet.

5. Nyilvános botranokok, ú. m. részegség, veszekedés, káromkodás stb., melyek látása vagy hallása a gyermek erkölcsi életét veszélyezteti, a legszigorúbban legyenek büntetve.

6. A közoktatásügyi kormány és az egyházi tanhatóságok és az iskolák számára rendeletileg állapítsák meg azon teendőket, melyeket a tanítóknak a gyermekek erkölcsi nevelése érdekében cselekedniök kell s amely intézkedéseket a szülők is kötelesek legyenek tiszteletben tartani.

7. Minden községben — miniszteri vagy egyházhatósági rendelet alapján — alakíttassék meg a fiúk számára az ifjúsági egyesület és a leányok részére a patronázs, mely egyesületek erkölcsi és anyagi támogatására a városi, vagy községi hatóságok és iskolafentartók utasíttassanak.

8. A vallásos és hazafias szellem apolására kiváló gond fordíttassék, miért is az ifjúság által rendeztessék minél több vallásos és hazafias ünnepélyek, színelőadások.

9. Utasítva legyenek az iskolafentartók, hogy az iskolák ifjúsági könyvtárakkal szereltesseék föl.

A ponyvairódalom szennytermékei, vallástalan, hazafiatlan, erkölcsméltelyező könyvek, rópiratok, avagy képek az árusítoktól a hatóságok által koboztassanak el s az ilyeneknek forgalombahozói a törvény szigorával sújtassanak.

10. Tekintettel arra, hogy az ifjúság erkölcsi nevelése érdekében kifejtendő munkálkodás a tanító-ság ügykörét célozza, miért is kívánatos volna, hogy a felsőbb tanhatóság a tanítóknak eme áldásos működését honorálja azáltal, hogy az Országos Katholikus Tanügyi Tanács által az ország kormányához fölterjesztendő memorandumban javaslatként fölmlíttessék az is, hogy a tanítók fizetése legyen függetlenné téve a néptől, továbbá, hogy a tanítók e működési körben a legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi támogatásban részesüljenek a hatóságok és iskolafentartók részéről.

«Növédelmünk korszerű kérdései» címmel *Ke-ményfy K. Dániel* szentszéki tanácsos (Esztergom) tartott előadást. Előadásában a modern nőkérdésből indult ki, melyet a szociális vívmányok, az új életviszonyok, a megváltozott kenyérkereseti források hozták felszínre. Szól a nő és férfi egyenjogúsításáról, melyet részleges módon, csak szellemi és közgazdasági téren vél megengedhetőnek. A modern nőkérdés vezet rá nőnevelésünk korszerű kérdéseire is. Ezekben általában három szempontot

ajánl tekintetbe venni: 1. A szociális irányú nevelést. 2. A nőiskolának a patronage szolgálatába való bevezetést. 3. A testedzést. — A szociális oktatásban egyrészt a női gazdasági életre s az önálló kenyérkeresésre való kitanítást kívánja elérni, másrészt a család és otthon szeretetére való szoktatást. Ajánlja a női gazdasági tanintézetek, a svájci Landerziehungsheimok figyelembevételével felállítását s a polgári iskolák főle a ipari, háztartási s kézimunka-tanfolyamok szervezését. A patronagéba való bevezetést azért találja célszerűnek, hogy feltűnt korában a nő annál nagyobb tevékenységgel karolja fel magát az intézményt. Határozati javaslatát, melyet a szakosztály általános helyesléssel fogadott, a következő:

Miután korunk szociális törekvései és kérdései a társas élet minden rétegére mélyen belenyúlnak s a társadalom jövő berendezkedését uralják, a nőnevelésnek is társulnia kell azon hasznossági elv keresztülvételére, mely a szociális érzést és ezzel a gyakorlati életre való szellemet fejleszti. Ezen általános indokolásnak megfelelően mondja ki a XI. Katolikus Nagygyűlés: 1. Tekintettel a társadalmi fejlődés ama törvényére, hogy az iskolának is szimulnia kell a társadalom igényeihez, a szociális irányú nevelés és oktatás napirenden való tartását a nőnevelésben, időszerű pedagógiai szükségletnek nyilvánítja. 2. Ezen szükséghez képest átiratlag megkeresi az Orsz. Katolikus Tanügyi Tanácsot egy szűkebb nőnevelési bizottság kiküldésére, mely kidolgozza a) mindazon szociális vonatkozású utasításokat, melyek az egyes tantárgyakban az oktatás menetében értékesíthetők, b) mindazon tudnivalókat, melyek a nő jövő szükségleteinek megfelelően az otthon és a munka szeretetére, a kenyérkereseti pályák megismerésére vezetik a leány-iffúságot.

Mit tehet a társadalom a kath. iskoláért?

Írta: *Guzsvenitz Vilmos.* 1.

Ahol az iskolakérdést nem a politikai hatalom szempontjából tárgyalják és az iskolát nem úgy tekintik, mint az állami hatalom terjesztő eszközét, ott a szülők természetes joga és e jogból folyó szoros kötelessége gyermekeik nevelésére annyira áthatotta a társadalmat, annyira átment a köztudatba, hogy az állami hatalomnak minden téren, és így a közoktatás terén is feltűró monopolizáló törekvései dacára is élénken és kitörülhetlenül él az emberek szívében a meggyőződés, hogy a társadalomnak nagy érdekei fűződnek az iskolához és olyan természetes jogai vannak a neveléshez, amelyet sem elveszteni, sem pótolni nem lehet. Innét van az a jelenség, hogy nemcsak az emberiség természetfölötti hivatását hirdető egyház formál jogot az iskolához, hanem a természetfölötti célt negligáló, sőt azt idegesen tagadó szocializmus is hirdeti a társadalom jogát az iskolához, hogy annak révén eszméit, törekvéseit és a jövő társadalom megeremtését célzó elveit már a zsenge gyermeki lélekbe becsöpögtethesse. De nemcsak gyakorlatilag, nemcsak az életben, nemcsak az elvek küzdőterén, hanem az elméletben, a kérdés hivatásos fejtegetőinek táborában is hatalmas pártfogói vannak annak az irányának, mely a társadalomnak az iskolához való jogát a mindenhatalosra törekvő állami beavatkozás ellen hangsúlyozza. Utalok ez ügyben a Herbart-iskola felfogására, mely nyíltan hirdeti, hogy a családnak és a családokból álló községnek van legtermészetesebb joga az iskolához, azért szerinte a legfőbb feladat ezen tényező és az állam között az iskola közigazgatásában a helyes viszonyt meghatározni. Ez a hatalmas pedagógiai irány a protestáns Németországban nyíltan vallja, hogy az államnak nincs

joga a családot a gyermekek nevelésétől és ennek kapcsán az iskolához való jogától megfosztani, azért nem szabad szerinte az iskolát államosítani és az iffúság nevelését kizárólag az állam kezébe adni.

Ezekkel az elvekkel ellentétben nálunk Magyarországon egy sajnálatos irány kapott lábra, különösen az utóbbi időben. Az általános államosítási törekvések szószólói mind hangosabban hirdetik egyrészt az állami iskolák kiválóságát, másrészt az általános, az egész vonalon érvényesülő államosítás szükségességét; úgy tűntetvén fel a dolgot, hogy az általános államosítás nálunk nem csak a kultúrának, nemcsak a modern haladás kellő elsajátításának a kérdése, hanem a mi ránk, magyarokra nézve sokkal fontosabb, a nemzeti szellem érvényesülésének, a nemzeti állam kialakulásának elengedhetetlen követelménye.

Ez a gondolat, ez a felfogás, sajnos, annyira általánossá lett a magyar társadalomban, a katolikusoknál és nem katolikusoknál egyformán, hogy sok helyütt csaknem lehetetlen ellene sikerrel küzdeni. Oly tömegesen ajánlják fel egyes iskolafenntartók iskoláikat az államnak, hogy már maga a miniszterium is ijedezik, midőn a nagy bizalomnak mindig új és mindig nagyobb arányú megnyilatkozásait látja. Igaz ugyan, hogy ezek az államosítási törekvések a legtöbbször nem a kultúra szeretetéből, hanem a terhek viselésének megúvásából, a legszemérmertlenebb haszonlesésből származnak, de mégis biztos és egyben szomorú jelei a legtermészetesebb jog a nevelés joga elhomályosulásának és a legtermészetesebb tehertől: a nevelés terhétől való szabadulás vágyának. És e tekintetben sokszor igazán elszomorító példákat láthat az, akinek alkalmá van az egyes iskolafenntartó hatóságok gondolkozásmódját, lelkületét közvetlenül megismerni akkor, amikor az iskolafenntartás és fejlesztés esetén áldozatokról van szó. Nem egy esetben tapasztaltam, hogy a katolikus iskola ellen a legrútabb árulást sokszor éppen azok követik el, akiket a hitközségek bizalma a hitvallásos iskolák ügyeinek intézésével megbízott. Nem egy katolikus iskolászék hozott már olyan határozatot, mely a hitfelekezeti iskola közsegívű tételét, esetleg államosítását mondta ki azon egyszerű okból, hogy a hitközség tagjai az állami iskola révén minden további tehertől meg fognak szabadulni. Sőt ismerek olyan katolikus községet, amely egyenesen kimondotta, hogy az állami iskola céljaira szívesen hoz áldozatot, de a katolikus iskola további fenntartására egyetlen fillért sem ad.

Bánulatos elvakultság ez. m. t. Uraim! de úgy van! És ne méltóztassék azt gondolni, hogy amit felhoztam, az költött eset! Ez való tény, sőt félek, hogy nem egyetlen és nem egyedül álló tény. Félve kérdelem ilyen eseteknél, mit várhatni az olyan társadalomtól, mely ilyen gondolkozású kisebb társadalmakból van összetéve? Lehet-e remélni, hogy ilyen meggyőződés, ilyen felfogás mellett meg lehet menteni, a modern követelmények színvonalára lehet emelni a katolikus iskolát és általa diadalmasan ellen lehet állani a folyton nagyobb arányokban terjedő hitetlenségnek és a természettudományos világnézet köpenyébe burkolt erkölcszetlenségnek? Felelet helyett egy kérdést teszek és ahelyett, hogy azt kérdezném, mit tehet a katolikus társadalom a katolikus iskoláért, inkább azt kérdezem, mit lehet várni az ilyen gondolkozású társadalomtól? A feleletet mindenki megalkothatja magának.

Ezt a kérdést azonban nem azzal a céllal tettem fel így m. t. Uraim! hogy belőle olyan sötét és a jövőre éppen nem biztató feleletet vonassak le, aminő az előzmények után természetzerűleg következnek, hanem azért, hogy rámutassak az egyedüli orvosszerre, amelytől a kívánt hatást várom, ha a katolikus társadalomban rejlik erőt a katolikus iskolaügy érdekében igénybe akarjuk venni; mert bizonyos, hogy a katolikus társadalom lanyha érdeklődést fog a katolikus iskolaügy iránt tanúsítani, ha egyes tagjai úgy vannak meggyőződve hogy a tudománynak nincs vallása és az egyik oktató intézet éppen olyan, mint a másik. Ez a hamis felfogás, ez az indifferens elv senkit sem fog áldozatokra serkenteni,

mert ha az egyik iskola olyan, mint a másik, akkor nincs ok, miért ragaszkodjunk az egyikhez jobban, mint a másikhoz még áldozatok árán is. Azert véleményem szerint magán és nyilvános érintkezésben, hitoktatásban, prédikációkban, népszövetségi gyűléseken, sajtóban és mindenütt szünet nélkül kell hangsúlyozni, hogy az iskolakérdés nem pusztán a művelődés kérdése, hanem a legemlékezőbb vallási kérdés, a vallás szabad gyakorlásának a kérdése, amelyert ha veszélyeztetve van, szükséges is, érdemes is harcolni, amint harcoltak a múltban a protestánsok, akik az iskolakérdésből mindig vallási és politikai kérdést csináltak.

(Folytatása következik.)

SZEMLE.

Tanítói fizetések rendezése. A nagymélt. püspöki kar a kath. tanítók és tanárok fizetésrendezésének ügyét a legmelegebb jóindulattal karolta föl s mert az ellenséges tanügyi sajtó úgy szeretné feltüntetni magát az érdekelt kath. tanterfiak előtt is, mintha az egész fizetésrendezés ügyében az ő nyugaltanító larmájuk nélkül mi sem történt volna, szükségesnek tartjuk cáfolatul hivatkozni a nagymélt. püspöki karunk még a múlt évi konferenciájából *Vasary* Kolos bíornok-hercegprímás öföm. által az Országos Kath. Tanügyi Tanácshoz küldött leiratára. E leirat arról értesíti a magyar kath. tanítókat, hogy a *Kath. Tanítók Országos Bizottságának közgyűléséből 1909. évben a tanítói fizetések rendezése ügyében fölterjesztett kérelmet a püspöki kar a legmelegebb támogatásban részesíti s a magyar királyi tanügyi kormánytól mindent elkövet, hogy a hitvallásos iskolák tanítói az állami tanítókkal teljesen egyenlő anyagi ellátásban részesüljenek.*

Ugyancsak a bíornok-hercegprímás f. évi 2512. számú leirata meg arról értesíti a Tanácsot, hogy a nagymélt. püspöki kar f. évi március hó 30-án tartott tanácskozmányában foglalkozva az Országos Kath. Tanügyi Tanács részéről a katolikus tanítóképzőintézetek igazgatóknak és tanároknak az államiakéhoz hasonló fizetése ügyében előterjesztett kérelmével, ezen előterjesztést tanulmányozás és javaslattétel végett kiadta az előkészítő-bizottságnak. A püspöki kar határozatában közbenjárásának eredménye, hogy úgy a kath. tanítók, mint a katek. képzők tanárainak fizetésrendezése a kormány részéről igért megoldáshoz oly közel jutott, hogy teljes reménnyel várhatjuk az ígéretek megvalósítását.

Mikor a vigyázó út. Egy németországi tanító vigyázót rendelt az osztály élére. Egyik kislány nem engedelmeskedett ennek, mire a tanító arra biztatta a vigyázót: Üss rá egyet! A vigyázó örömmel engedelmeskedett. A kislány kezével védte a fejét; egyik kezében palavesszót tartott s a vigyázó ütése közben beleütötte, megsebezte a kezét. A tanító orvost hívattott, de vérmérgezés következtében a gyermek néhány ujjá megbénult. A gyerek apja kártérítést és évjáradékot követelt gyermeke számára. Az első fórum elítélte a tanítót; a második, azzal az indoklással, hogy a hibás orvosi kezelés okozta a bénulást, a tanítót fölmentette; a legfelsőbb bíróság véghatározata kimondja, hogy a tanító kártérítésre köteles. (*Kath. Zeitschrift für Erziehung.*)

Ki lehet néptanító? Darmstadtban érettségivel bírók számára tanfolyamot szerveztek, mely az érettséget végzeteket a tanítói pályára képesíti. Annyi a jelentkező, hogy csak a jobb bizonyítvánnyal bíró-

kat veszik fel s így az a helyzet állott be, hogy egyetemre általános 4 (elégéses) osztállyal is fölveszik őket, tanítónak azonban legalább is általános 3 osztállyal készülhetnek csak. — (K. Z. f. E.) Nálunk még a középiskolai hat osztályról sem akarnak hallani!

Tanító és tanítvány. A f. é. augusztus 27-étől—szept. 1-ig tartott müncheni hitoktatói tanfolyamon Gill Simon plébános a fegyelmezésről értekezett. Eredeti és tetszéssel fogadott előadásában ezeket mondja: A 6—9 éves gyermeknek anyai gondozásra van szüksége. Valamint annakidején az anyai kéz vezetése mellett kezd lépdelni, így e korban a tanító vezetése mellett teszi meg első szellemi lépéseit. Ne hagyjuk magára. Hajoljunk le hozzá, vezessük, támogassuk, örvendezünk vele. Ne mostohája, vagy nagyanya, hanem igazi anyja legyünk, tele szeretettel. Lelkét tartsuk tisztán. A 10—12 éves gyermek mellé atya való, ki saját tekintélyét fenntartva, a gyerek bizalmát is megszerzi. Engedjük előre az önként vállalkozókat. «Ki tudja, ki akarná, ki mutatja meg, mondja meg ezt, amazt?» Ébresszünk munkakedvet, tudománysohajtást. Serkentsük őket. Hivatkozunk a lelkiismeretre s ne féljünk attól sem, hogy a büntetés a nevelés eszójét jelenti. De ne büntessünk mindenáron. (Szt. mise, áldozás nevelőbb hatású, mint a bot.) A 13—15 éves gyermeknek ura és mestere legyünk. Komoly, méltó bánásmód, önmérséklet megszünteti az ellenszegülést. Nemes gondolkodás jobban lekötelez, mint testi túlerő. Iparkodjunk őket templomlátogatásra, szentségfölvételre rábírnunk, de ne erőszakosan. Az iskolából kimaradt tanuló tanácsoló és mentésre kész barátot llasson bennünk. (*Katechetische Blätter.*)

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A katolikus népiskolák új rendszabályai, melyet a nagyméltóságú püspöki kar április 28-iki tanácskozmányában hagyott jóvá, néhány nap múlva kerül ki a sajtó alól. Nélkülözhetetlen könyv minden tanító, iskolaigazgató, iskolaszék elnök és tag számára. A könyvhöz függékül vannak csatolva az összes tanügyi törvények és rendelkezések. A vaskos kötet ára 4 korona és megrendelhető ez összegnek előzetes megküldésével az *Országos Katolikus Tanügyi Tanács központi irodájánál*, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

A Brunovszky-féle új képes ábc, amelyet lapunkban nagy értéke szerint méltattunk, már kikerült a nyomdából és bármily nagy példányszámban megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, honnan kívánatra mutatványpéldányt is szívesen küldenek.

Több örömet. *Keppler püspök könyve.* Fordította: *Némethy Ernő.* Keppler püspöknek ez a műve a mai igazi örömeiket nem ismerő, pesszimiztikus világba akarja szórni a kereszténység bibora örömrózsáit. Több örömet, igen, többet! mert az örömek hiányát érezzük mindannyian. Ebben a műben a keresztény diadalmas világnézet aranykalásai és az életigazságok valódi gyöngyszemei vannak elhelyezve. Olyan ez a könyv, mint a mesebeli kristályforrás, aki jön és merít vízből, annak lelkében nagy átalakulások keletkeznek, annak szívében kifakad-

nak a valódi életörömök virágai. Ezzel a művével a szerző egyszerre a legnagyobb gondolkodók közé emelkedett és jötevéje lett az egész világnak. A magyar fordítás teljesen hűen tolmácsolja Keppler mesteri nyelvezetét, sőt egyes részei talán az eredetinel is jobban sikerültek. Ára 3 korona. Német kiadásban egy év alatt 42.000 példány fogyott el! Kiadja a Szent-István-Társulat.

Kis Jézusom örömom. *Kis imádságos- és énekeskönyv.* Szerkesztette *Vargha Damján dr.* Mi lehet kedvesebb, gyönyörködtetőbb, mint ártatlan kicsinyekkel körülvenni a kis Jézust. Küldjük, vezessük oda gyermekeinket, gyülekeztessük őket a Jézuska körül már zsenge korukban; tanítsuk őket meg olyan imádságokra, amelyeket gyermekésszel is felfoghatnak; szeretessük meg velük a kisdéd Jézust már kicsi korukban, hogy nagyra növe, szilárd lelkülettel álljanak Krisztus követőinek táborába. 6—10 éves gyermekeink a «Kis Jézusom Örömom»-ból imádkozzanak. Ára kötve 50 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában.

Jézusom szeretlek. *Gyakran áldozó gyermekek imakönyve.* Szerkesztette *Reviczky Aladár C. M.* A gyermekek lángoló szeretete lobog e könyvecske minden lapján. Kétféle eucharisztikus irónk csupa szívjószággal s a gyermek lelki világának tökéletes ismerésével válogatta össze a szebbnél-szebb imákat s fohászokat, melyek a kis imakönyvben befoglaltatnak. A napi imádságokon kívül főképen gyónási és szentáldozási imákat tartalmaz, melyek mind gyöngéden simulnak a gyermeki lelkülethez. Olvasni tudó gyermekeink kezébe aligha adhatnánk hasznosabb olvasmányt ezen kis imakönyvnél, mit ha megeselekszünk, Krisztus Urunk óhaját — Engedjétek hozzám a kisdedeket! — teljesítjük. Ára 50 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában.

TÁJÉKOZTATÓ.

Hitoktatás. (T.) Heti két órában a plébános vagy helyettese tanítja a hittant. A tanító a rendes hitoktatási órákon jelen van és a heti két hittani ismétlő órát megtartja. A hitoktatást önállóan csak akkor láthatja el a tanító, ha erre egyházhatalósági felhatalmazást nyer. — **A tanító adója.** (R. I.) Az 1875. évi t. c. 27. §-a értelmében és a közigazgatási bíróságnak 1898. évi 1753. sz. ítélete alapján a tanító semmiféle községi adót, pótdót és vármegyei pótdót nem fizet, ennél fogva állásával járó földek használatára után sem fizet ilyen természetű adókat. A pásztoradó is községi adó. Minden egyéb állami adót fizetni köteles. A betegápolási pótdót is.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

«Rákos.» 1. Az iskolaszéki elnök átír a községi előjárósághoz és bekéri a tankötelesek összeírott kimutatását. Át kell, hogy küldje, mert ellenkező esetben a közigazgatási bizottsághoz fordulhatnak panasszal. 2. A kimutatáson — mint okmányon — semmiféle módosításokat nem végezhet az illető. — G. V. Ha az állás azelőtt férfitanítóval volt betöltve s most nőtanítói állásra hirdetnek pályázatot, ez az eljárás csak jogerős iskolaszéki határozat alapján szabályszerű. — J. J. Fizetésének kiegészítő része. — R. T. Általános szokás, hogy a fenntartó előlegezi, míg az átutalás megtörténik. T. K. Az igazgatósághoz folyamodik. A kérvényt aláírja a pléb. igazgató, a kir. tanfelügyelő igazolja, hogy esküt tett és nyugdíj jogosult.

I. „ÜDVÖZLÉGY ANYÁM!” Szerkeszti a kiadók közreműködésével ifjabb Buchner Antal esztergomi főszékesegyházi karnagy. A mű tartalmaz egészen új, magyaros stílusban megírt Mária énekeket Demény Dezső, Frick György, László Béla, Jósav Gábor, Kőcsán, Lányi Ernő, Moyzes Miklós, Révfy Iván, Szendrei, valamint a kiadók s mások eddig meg nem jelent műveiből díszes orgonakísérettel s a dallamok themájából feldolgozott hatásos előjátékokkal. Ára 4 K.

II. „SZENT KARÁCSONY.” Ifjabb Buchner Antal, Csomák Elemér, Demény Dezső, id. Erdélyi Sándor, Halmos Alajos, Jelinek Béla, Jósav Gábor, Lányi Ernő, Lengyel Géza, Révfy Iván, Supper Alfréd, Szappanos Imre, a kiadók és mások műveiből összeállított karácsonyi énekek nagyobb gyűjteménye. A műben az orgonakísérettel ellátott énekeken kívül több offertoriumot férfinyegyste is átdolgoztunk; azok kivül pásztorjátékokhoz hetét gyanánt különösen alkalmas 1—2 szölamű külön kísérettel ellátott darabokat és pásztoralékat is vettünk fel. A mű ára 4 K. Megrendelhető postautalványon:

Luspay Kálmán

kántortanítónál.
Hárskút, u. p.
Dernő, Gömörm.

Karácsonyi duda orgonára C-, G-, D-dur darabonként 1 kor. A- és E-dur darabonként 75 fill. Karácsonyesti ének 1 korona. — 32 nagy **Ünnepi praludium** 4 korona. Kapható: **Kontor Elek, Budapest, VII. ker., Thököly-út 42. szám alatt.** 1022

151 praeludium 4 Ave Maria 3 Tantum ergo 2 Pastoralé

egy kötetben kapható portómentesen, a pénzt előre küldve postautalvánnyal **3 korona 50 fill.-ért** 1392-3 **Bázár Gyulánál, Orosházán. (Békésm.)**

12. kiadás!

12. kiadás!

Tizenkét kiadásban jelent meg eddig **CSIZMADIA J. GYULA:**

Egyházi Népelektár című

énekes- és imakönyve, melyet az esztergomi főegyházmezei hatóság is jóváhagyott. Ezen imakönyv 500 szebbnél-szebb éneket és bő imarészt tartalmaz. Hogy mily kedves és nélkülözhetetlen imakönyve lett ez a kath. híveknek, mutatja ritka szép elterjedése, mert rövid pár év alatt immár

120.000 példányban

forog közkezen. — Kell-e ennél szebb bizonyíték? E nagyon csinosan kiállított könyv ára bekötve kemény papírkötésben **80 fillér,** vászon-díszkötésben **1 korona.** 1394-3

Egy péld. postadíja (egyenként rendelve) 10 fillér. Minden 10 megrendelt példányra egy példányt ingyen adunk és bérmentve szállítjuk.

A főt. pléb. urak utólagos fizetésre is kaphatják.

Megrendelhető az **ATHENAEUM** irod. és nyomdai r. t., Bpest, VII., Rákóczi-út 54.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL :
Szent-István Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE :
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja előre lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Reklamációkat csakis 8 napon belül vesszünk
figyelembe. Későbbi pótlásokat példányonként 30 fillér beküldése ellenében teljesítünk.

Esztergomi érseki megye.

A «Népnevelő» folyó évi 42. számában a nagyülési
róm. kath. kántortanítói állásra kiírt pályázat nov. 25-ig
megújítatik. *Iskolaszék*. Nagyülés. u. p. Ujbanva.

1358 2—2

Az ipolyvarbói róm. kath. iskolaszék egy osztálytaní-
tónói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: A község
által bérbeveendő egy szobából és egy előszobából álló
lakás természetben, vagy ennek el nem fogadása eseté-
ben 70 kor. lakáspénz évenként. Kertilletmény fejében
20 kor., 100 kor., a községi pénztárból és 900 kor. állam-
segélyből. A pályázni szándékozók szabályszerűen felsze-
relt pályaműveiket *j. hó 30-ig Karkecz Lajos* plébá-
noshoz Ipolyvarbó (Nógrád m.) nyújtsák be. Az állás
azonnal elfoglalandó. 1411 1—1

Felsőszeli (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszéke az
ujjonnan szervezett III. tanítói állásra pályázatot hirdet.
Fizetése: a hitközségtől 100 kor. és 900 kor. államse-
gély. Egy bútorozott szoba. Kertilletmény 20 kor. Köte-
lessége: I—II. osztály vezetése. Kántoriakban jártasak
előnyben részesülnek. Választás dec. 11-én délután. Szem-
élyes megjelenés kívántatik. Az állás 1912. január 1-én
elfoglalandó. Kérvenyek *dec. 10-ig* a felsőszeli plébánia-
hivatalhoz küldendők. *Boda Miklós* isksz. elnök.

1408 1—1

A felsőszeli plébániához tartozó Alsószeli (Pozsony
m.) hitközség róm. kath. iskolaszéke az ujjonnan szerve-
zett II. tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: a
hitközségtől 100 kor. és 900 kor. államsegély. Egy bú-
torozott szoba. Egy negyed hold kert vagy ennek fejé-
ben 20 kor. Kötelessége: I—III. osztály vezetése. Kán-
toriakban jártasak előnyben részesülnek. Választás *dec.
17-én* délelőtt. Személyes megjelenés kívántatik. Az állás
1912. január 1-én elfoglalandó. Kérvenyek december
10-ig a felsőszeli plébániahivatalhoz küldendők. *Boda
Miklós* isksz. elnök.

1409 1—1

Nyitra-perjési (ezelőtt Prassicz, Nyitra m.) megürese-
deti kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma:
tandijavítás az adóhivaltól 392 kor., 6 hold 1102 □-ól
szántóföld haszonélvezete, melyért jelenleg 251 kor. évi
bér jár, a bérlet 1910. szept. végén jár le, párber a hi-
vektől 42 p. m. rozs, szabadfajás a nyitra-perjési erdő-
ben, pénzértéke 36 kor., községi segély 12 kor., osten-
sítés, hirdetések és offerákból 36 kor., szentmisaalapít-
ványokból 34 kor., stóla-jövedelem 60 kor., államsegély
184 kor. Lakás áll: két szoba, konyha, kamra, istálló,
fakamra, ól, a ház mellett egy holdas kert, gyümölcsös.
A megválasztottnak kötelessége lesz az iskolaszék által
reabizandó osztályok növendékeinek oktatása s vallás-
erkölcsös nevelése, a kántori teendőknél a Canonica
Visitatio szerinti elvégzése. A pályázatok alulirothoz
az iskolaszék címére *nov. hó 25-ig* küldendők, amely
napon délelőtt 10 órakor fog a választás a templomban
tartandó próba után megejteni. *Markovics Ferenc* plébá-
nos. Az állomás azonnal elfoglalandó. 1422 1—1

Alsószélezyeni (Bars m.) kántortanítói állomásra pá-
lyázat újból hirdetik. Javadalma: rendes lakáson, ház-
körüli kerten és tüzifán kívül 1087 kor. Lásd «Nép-
nevelő» I. évi október 15-én kelt 42. számát. Választás
lesz *dec. 2-án*. *Ralbovszky Endre* plébános.

1410 1—1

Egri érseki megye.

Jászladánya róm. kath. segédkantort keresek 360
korona évi kispénz, külön bútorozott szobás lakás,
gyertyajövedelem (mosáson kívül) teljes ellátás és takari-
ritás mellett. Bővebbet levélben. *Tóth Lajos*, főkantor.
1425 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A bábaszéki róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra
nov. 30-ig pályázatot hirdet. Fizetés államsegéllyel 1000
kor. és a megfelelő lakás. Kérvenyek alulirothoz küldendők.
Személyes megjelenés előnyös. Babaszék, p.
Dobronya. (Zólyom m.) *Kovácsik György* plébános.

1373 2—2

A felsőmicsinyei (Zólyom m.) iskolaszék 1200 koronás
kántortanítói állomásra pályázatot hirdet *nov. 30-ig*.
A tót nyelv szükséges. *Kocák Mihály* iskolaszéki elnök.

1397 1—1

A saskővájai (Bars m.) róm. kath. tanítói állomásra
nov. hó 30-ig pályázat hirdetik. Fizetés: földbérlet
600 kor., a érteke 80 kor., legelő 6 kor. és államsegély
314 kor. Kötelesség: mindennapi és ismétlő-tankötelese-
ket tanítani, délutáni isteni tiszteletet ünnep- és vasár-
napon végezni. Tót nyelv ismerete szükséges. Folya-
módvány az iskolaszékre címezve, kellőleg fölszerelve,
alulirothoz küldendő: *Garammindszent, Kovácsorszky
Róbert* plébános, isksz. elnök.

1412 1—1

Csanádi egyházmegye.

A rafniki róm. kath. osztatlan népiskolánál kántor-
tanítói állásra a pályázat újból kihirdetik *nov. 25.*
határidővel. Feltételek a «Népnevelő» 38. 39. számában
olvashatók. Tanítónők is pályázhatnak. Rainik pósta Dog-
nácska. *Róm. kath. iskolaszék*. 1383 2—2

Özv. Gróf Károlyi Istvánné két gazdaságában lévő
iskolához tanító kerestetik. Fizetése: 1000 kor. kispénz,
200 kor. pótlék, ennek fejében tartozik a gazdaságban
nyáron át kiségetni, továbbá 8 p. tiszta buza, 4 p.
árpa és 12 m. kemény botfa. Lakása: 2 szoba, konyha,
éléskamara, istálló és kert. Kötelessége: naponta fölvalta
a két pusztán, t. i. Janova és Jánostelegen tanítani, e
célből egylovas fogat áll rendelkezésére, az ismétlő-isko-
lát vezetni és ünnep s vasárnapokon istentiszteletet tar-
tani. Ha temetések alkalmából a kántori teendőket végzi,
úgy megfelelő stólaban részesül. Folyamódványok *e hó
27-ig* a felsőbencseki (Temes m.) róm. kath. plébánia-
hivatalhoz intézendők. 1400 1—1

Győri püspöki megye.

A császárfalui (Sopron m.) róm. kath. népiskolához
azonnali felvételre osztálytanítói állásra helyettesítő ke-
restetik. Fizetése évi 840 kor. havi előleges részletben,
lakás, fűtés. Okleveles tanítónők is pályázhatnak. Folya-
módványok iskolaszéki elnökséghez küldendők. *Perger
Paula* tanítónő. 1399 1—1

A «Népnevelő» 44-ik számában Pusztacsaládra hir-
detett pályázat ideje meghosszabbították *nov. 25-ig*.
Tanítónők is pályázhatnak. 1403 1—1

A «Népnevelő» 44-ik számában hirdetett völcséji
oszt. tanítói állásra a pályázat *nov. 26-ig* meghosszab-
bították. 1405 1—1

Kalocsai érseki megye.

A szablyai (Bács m.) róm. kath. elemi iskolánál megüresedett fertitanítói állásra pályázat hirdettek. Évi jövedelme: a) havi előleges részletekben esedékes 1000 (ezer) korona alapfizetés; b) egy szoba és előszobából álló természetbeni lakás a hozzátartozó kertterülettel, ha nőtlen tanító választatik meg; 300 kor. lakbér és 20 kor. kertilletmény, ha nős tanítóra esik a választás. A megválasztott köteles a neki beosztott osztályon kívül az ismételőiskolában is minden díjazás nélkül tanítani. A magyar nyelvnek alapos tudásán kívül szükséges a német nyelvnek alapos tudása is. A kántori képesítővel bíró folyamodónak előnye van és a megválasztott szükség esetén tartozik a kántori teendőket is ellátni. A kellően felszerelt kérvények *nov. 24-ig* nt. *Kirschbaum Lajos* kerületi espereshez Titelre küldendők. Az állás a megválasztás után azonnal lesz elfoglalandó. A megválasztott köteles az újvidék-palánkai róm. kath. tanítóegylet tagjává lenni. A szablyai róm. kath. iskolaszék. 1413 1—1

A csávoilyi (Bács m.) róm. kath. iskolaszék tanítói állomásra pályázatot hirdet. Javadalma: 800 kor. a község pénztárából havi előleges részletekben, fizeteskiegészítés címén államsegély 148 kor., négy erdei ől lagy basáfta, ötödéves korpótlék, 200 kor. lakbér, 20 kor. kertilletmény címén. Kötelessége az iskolaszék által megbízandó osztályt vezetni, a bajai róm. kath. tanítóegyletbe belépni. A német nyelv tudása szóban és írásban feltétlenül szükséges. A bunyevác nyelvben jártasok előnyben részesülnek. A megválasztott tanító köteles a kántortanítót akadályoztatása vagy szabadságoltatása esetén helyettesíteni. Kérvények a csávoilyi róm. kath. iskolaszékre címezve *nov. 30-ig* Bácsbokodra az esperesi hivatalhoz küldendők. Az állást azonnal el kell foglalni *Iskolaszék*. 1420 1—2

Kassai egyházmegye.

A terjekfalvi (Tótsóvár anyaegyházhoz tartozó fiókegyházban) ujonnan szervezett róm. kath. elemi iskolához tanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalma: 1000 kor., melyből 100 koronát a róm. kath. hitközség fizet, 900 koronát pedig az állam. Tanterem fűtésére kap 16 köbméter fűt, befúvarozva és felaprítva. Szabályszerű lakás és kert. A tanító, ha szentmise tartatik köteles orgonálni, de különben is minden vasárnap és ünnepnapon délután a templomban a hivekkel litániát tartani. Pályázati határidő *dec. 5-ike*. Személyes megjelenés megkívánatik. Tótsóvár (Sáros m.) posta helyben. *Krucsilák István* esperes, isksz. elnök. 1407 1—1

Az **ujzomotori** (Zemplén m. posta helyben vasúti állomás Varannó) megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: államsegély 596 kor. az iskola fenntartásáért 252 kor. a gróf Hadik Barkóczy Endre uradalmi erdejéből 24 szekér tűzifa, melyet a hivek tartoznak befúvarozni. Ennek pénzbeli értéke 48 kor. Hat holé szántóföld. Három drb. szarvasmarhára legelő. Stóla a törzsvagyonykönyv szerint 20 kor. Párber fejében 25 kőből rozs. Szentmise alapítványokból 6 kor., van két padozott szobából, konyha és éléskamrából álló lakása, továbbá istállója, csüre, magtára, pincéje, házi és gyümölcsös kertje. Az összes beltelek terjedelme 1338 kat. □ölet tesz ki. A kántortanító kötelessége a mindennapi és ismételő-iskola vezetése s a kántori teendők végzése. A pályázatok alulírothoz *nov. 26-ig* küldendők be; a választás *nov. 30-án* délután 3 órakor fog megtartani. Személyes megjelenés feltétlenül szükséges. Az állomás azonnal elfoglalandó. *Benkő Bertalan* róm. kath. lelkész. 1400 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Az **asszonyvásári** róm. kath. kántortanítói állásra, mely elhalálozás folytán megüresedett, pályázat hirdettek. Javadalmazása 3 szobás lakás minden mellékhelyiséggel. Konyhakert és gyümölcsös. 16 kat. hold és 450 ől szántóföld. 872 l. rozs, 372 l. buza, 6 □öl tűzifa és 200 kor. készpénz a jászóvári prépostságtól. Államsegély

375 kor. Törvényes korpótlék. Adóját maga fizeti. A megválasztott kántortanító köteles az I—VI. osztályú vegyesiskolát és az ismételő-iskolát vezetni, minden kántori teendőt végezni. Stóla körülbelül 10 kor. Választás *nov. 24-ikén* pénteken délelőtt 11 órakor. Személyes megjelenés kívánatik. A kérvények mélt. és főt. *dr. Takács Menyhért* prépost-praelátus úrhoz intézendők s az asszonyvásári róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők be. Az állás jövő 1912. évi január elsején foglalandó el. Posta és vasút helyben. 1391 1—1

Az **érkeserői** (Bihar m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 17 hold, 650 □öl szántó és rét haszonélvezete. Készpénz: a) egyházmegyei főpénztárból 359 kor. 52 fillér; b) kongrua 63 kor.; c) államsegély 380 kor.; d) misealapítványok után 19 kor. 16 fill.; szabad lakás, kert és stóla. Csakis nős pályázók kérvényeiket *nov. 27-ig Szabó István* plébánoshoz Erkeserői, u. p. Ersemjén küldjék. Személyes megjelenés előnyös. Állás azonnal elfoglalandó. 1424 1—1

Pannónhalmi főapátság

Bakonybélben a róm. kath. népiskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1000 kor. alapfizetés, melyből 400 koronát a hitközség fizet, a többi államsegélyben kérik. Ezenkívül a hitközségtől lakbérre 50 kor., kertilletmény 20 kor. és tűzifára 16 kor. Kötelessége egyik tanteremben tanítani, az ismétlősöket felváltva oktatni és a kántorságban külön díjazás nélkül segédkezni és működni. Ezen állásra csakis okleveles fertitanítók pályázhatnak. Pályázati határidő *nov. 25. bezárólag*, a később érkezett kérvények figyelembe nem vétetnek. Választás *nov. 28-án* délelőtt 10 órakor lesz. Az állás *dec. 3-ig* elfoglalandó. A kellően felszerelt kérvények az iskolaszéki egyházi elnökhöz Bakonybélbe küldendők. 1385 2—2

Csanakfalu iskolaszéke a nyugdíjaztatás folytán megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés 1000 kor. és 84 kor. lakáspénz. Kötelessége az I. és II. osztály vezetése, ismétlősök oktatásába és kántorságban segédkezés. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Személyes megjelenés kívánatos. Pályázati határidő *nov. 25. Választás nov. 27-én* délelőtt 8 órakor. A megválasztott *dec. 1-én* tartozik állását elfoglalni. A felszerelt kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők *Csanakfalu*, u. p. Menthó. 1417 1—1

A **hárszonyosi** (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: a községtől 600 kor., kert, egy szoba legszükségesebb bútorttal, az iskola fájából fűtés. Takarítás. 400 kor. átutalandó államsegély. Kötelessége a díjlevélben. Orvosi bizonyítvánnyal is felszerelt kérvények *nov. 30-ig* az iskolaszék elnökéhez küldendők. Nők is pályázhatnak. Az állás azonnal elfoglalandó. Posta helyben, vasútállomás Magyarzombathely. *Molnár Béda* isksz. elnök. 1414 1—1

Pécsi egyházmegye.

A «Népnevelő» október 29-iki számában közzétett pályázati hirdetmény a lemondás folytán megüresedett **Szakcsi** IV. sorszámú osztálytanítói állomásra az egyházmegyei hatóság rendelete alapján oda módosítottuk, hogy mert a lemondott tanító is nő volt, ennélfogva a pályázat tanítónők számára is megnyitottuk és a pályázati határidő *nov. 28-áig* meghosszabbítottuk. *Vitkovits Ferenc* plébános, szentszéki ülnök, isksz. elnök. 1418 1—1

A **szakadati** (Tolna m. u. p. Gyöng) osztálytanítói állásra hirdetett pályázat határideje *nov. 25-ig* meghosszabbítottuk. Kötelmek és jövedelem díjlevél szerint. Német nyelv tudása és férfiaknál kántoriakban segédkezés szükséges. Kérvényhez oklevél, erkölcsi, vagy működési bizonyítvány csatolandó. Okleveles férfi és nőtanítók pályázhatnak. *Pelz Árpád* plébános, isksz. elnök. 1395 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **kisgergei** kántortanítói állásra *dec. 1-re* pályázat hirdettek. A javadalmi összeírás szerint van 1000 kor.

évi jövedelme. Kényelmes lakása és kertje. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények *Saskeőy Ferenc* plébánoshoz, Lütke (Nógrád m.) intézendők. 1419 1—1

Szatmári egyházmegye.

A **szinfalusi** (Szatmár m.) róm. kath. II-od tanítói állásra pályázat hirdettek. Az állás javadalma: 1. Kétszobás lakás, konyha, kamara s kertületmeny. 2. A hitközségtől évi 100 kor. 3. Államsegély évi 900 kor. Köteleessége az ismételő-iskolát díjtalanul tanítani s szükség esetén a kántort díjtalanul helyettesíteni. Kérvények *nov. 25-ig Láng Ferenc* espereshez küldendők Erdődre. 1393 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Manys közseg róm. kath. iskolájánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés: a községtől 600 kor., kertületmeny 40 kor., kertületmeny 20 kor., államtól 300 kor., bútorozott szoba. Köteleessége a kijelölt tantárgyakban tanítani, a gyermekeket templomba és körmenetekre vezetni, reájuk felügyelni, az ismételőket felváltva tanítani és a kántoriakban segídekezni. Tannyelv magyar, de a német nyelv ismerete is szükséges. A kérvények *nov. 25-ig* főt plébániahivatalhoz Many, (Fejér m.) küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. Az iskolaszék. 1365 2—2

Hatvan pusztai róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1200 kor. havonként előre, korpótlék, 600 □ öl kert, tüzelő, két szobás lakás, mellékelvények, havonként egyszer kocsi akár Sárbogárdra, akár Kálozra bevásárlások végett. Köteleessége: a mindennapi és ismételő-iskolások tanítása, vallásértökös nevelése, kellő díjazásért irodai, gazdasági teendők végzése. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők csak próbáért. Határidő *nov. 26.* Kérvények nagyságos Szívózd Emil iskolafentartóhoz küldendők Hatvan p. Sárbogárd. 1396 1—1

A **törökkálinti** róm. kath. iskolához kántorságban is segédkező tanító keresettek. Fizetése 1000 kor., 200 kor. lakbér, 20 kor. kertválság. Határidő *nov. 25.* *Weicher Miklós* elnök. 1402 1—1

Szepesi püspöki megye.

Az **erdősi** róm. kath. kántortanítói állomásra *nov. 20-ára* pályázat hirdettek. Javadalmazása államsegéllyel 1000 kor. Uj lakás. Folyamodványok: Plébániahivatal, Erdős (Szepes m.), u. p. Nagyhársas, intézendők. Tannyelv tót. 1359 2—2

A **podolini** róm. kath. nyugalmazás folytán megüresedett kántortanítói állomásra *dec. hó 14-ére* pályázat hirdettek. Ezen állomás évi jövedelme: I. Tanítói járandóság: Podolin város pénztárából havi előleges részletekben 1000 kor. és törvényes korpótlék. Lakbér fejében 300 kor. 8 öl puha tűzifa házhoz szállítva. Pótkert címén 20 kor. Irodai átalány fejében 8 kor. Faiskola kezelésért 30 kor. II. Kántori járandóság: Podolini templom pénztárából 80 kor. 2200 □ öles föld és egyéb földmegváltás címén 108 kor. Stóla körülbelül 140 kor. Tannyelv magyar. Köteleessége: az iskolaszék által kijelölt mindennapi és ism. iskolásokat tanítani, a kántori teendőket ellátni, (ünnepeken többszölamú énekkar vezetése), a gyermekeket hétköznapokon a templomba vezetni és azokra felügyelni. Az esetben, ha a kántorság mással töltenek be, a megválasztott tanító köteles leendő minden vasár- és ünnepeken a kántori teendőkben segédkezeni, illetve a kántort akadályoztatása esetén díjtalanul helyettesíteni. A december 14-én délelőtti 9 óra-
kor megtartandó ének- és orgonapróbán megjelenésük előnyben részesülnek. Az állás legkésőbb 1912. évi január 15-ig elfoglalandó. A folyamodványok kereszti- és oklevéllel, működési, erkölcsi és nőtlen vagy házasságállapot igazoló lelkészi bizonylattal felszerelve, a podolini róm. kath. iskolaszékre címezve, legkésőbb *dec. 8-ig* beküldendők. 1381 2—3

A **hrustini** (Arva m.) róm. kath. II. tanítói állomásra *nov. 28-ára* pályázat hirdettek. Javadalma törvényes. Tót nyelv ismerete szükséges. A kérvények Hrustinba küldendők. 1398 1—1

Liptómattyasóci kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Törvényes fizetés új lakással. Tót nyelv kívánatik. Alsómattyasóc, p. Szielmec. *Iskolaszék.* 1401 1—2

A **ruszkini** megüresedett róm. kath. kántortanítói állomásra *dec. 14-ére* pályázat hirdettek. I. Tanítói járandóság: 1. Vallás és tanulmányi aapból 105 kor. 2. Goruvaldszky alapítványból 340 kor 40 fill. 3. A polgári községtől ismételő iskoláért 30 kor. 4. 6 h. 796 □ öl szántóföld, a tanító által művelendő 18 kor. 20 fill. 7 hold 364 □ öl rét 11 kor. 98 fill. 5. A róm. kath. hitközségtől 6 hl. árpa 48 kor. 60 fill. 6. A polgári községtől 32 m. puha tűzifa tanító részére, 96 kor. — 16 m. az iskolaterem fűtésére — a favágatást az erdőben és fuvarozást teljesíti a róm. kath. hitközség. 7. Államsegély 322 kor. 82 fill. II. Kántori járandóság: a) Stóla 10 kor. b) Misaalapítványból, 11 kor. Offertorium 1/3 rész. Körülbelül 3 kor. A földadót a tanító fizeti. Tannyelv: magyar, kántori teendők német nyelv. Választás *dec. 14-én* délelőtti 10 órakor, ének és orgonapróba, megjelenés kívánatik. Az állomás azonnal elfoglalandó. Lakás: jelenleg építették az iskolaház, de addig még kész lesz a róm. kath. hitközség ad lakást. A folyamodványok kereszti- és oklevéllel, működési, erkölcsi és nőtlen vagy házasságállapot igazoló lelkészi bizonylattal felszerelve a ruszkini róm. kath. iskolaszékre címezve a főtiszt. *Scheffsik János* esperes, ker. tanfelügyelő, legbános úrhoz, Durandra, u. p. Késmárk (Szepes m.) legkésőbb *dec. 10-ig* beaküldendők. *Jánics Pál* plébános, isksz. elnök. 1427 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A **vasszécsenyi** róm. kath. iskolaszék lemondás következtében megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Járandóság: 400 kor. a hitközség pénztárából, 600 kor. államsegély, 20 kor. kertületmeny és egy szoba. Köteleessége: a reabizott osztályokat tanítani, tanulóit templomba elvezetni, ott reájuk felügyelni és az ismételő-iskolásokat felváltva tanítani. Csak férfi-tanítók pályázhatnak. Pályázati kérvények *nov. 25-ig* bezárólag *Pungor Ferenc* iskolaszéki jegyzőhöz küldendők. Választás *nov. 26-án* délután 3 órakor lesz. 1404 1—1

A **kemenesszentpéteri** róm. kath. iskolaszék az üresedésben levő osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 400 kor. a hitközség pénztárából, 600 kor. államsegély, 20 kor. kertületmeny és egy bútorozott szoba. Folyamodványok az iskolaszéki elnök címére *nov. 26-ig* bezárólag. Személyes megjelenés előny. Csak férfitanítók pályázhatnak. 1423 1—1

Váci egyházmegye.

Vecsésen (Budapest mellett) üresedésben van egy róm. kath. tanítói állás. Évi fizetés 1000 kor., lakbér 300 kor., kertületmeny 20 kor. A megválasztott tanító tartozik vasárnap és ünnepnap az első misén orgonálni és az éneket vezetni. Pályázathatni *november 25-ig.* 1426 1—1

A **pétermonostorai** iskolaszék a «Népnevelő» 40. számában közzétett pályázatot megújítja *november 27-ig.* 1415 1—1

Végzett gimnazista segédtanítónak, nevelőnek ajánlkozók: *Gróh Ede*, Szepes-Körömpa. 1421 1—1

Iskolaépítéshez

szükséges amortizációs kölcsönök, valamint egyéb személy kölcsönök ügyében díjtalan felvilágosítással szolgál **EGYHÁZI FELSZERELÉSI VÁLLALAT**, mely cég már több iskolaépítésre folyósított olcsó kölcsönöket.

BUDAPEST, VII.

Rákóczi-út 12. sz. 1321—1

A vonatok ind

vonal-szám	óra	perc	vonal	név
1110	5	45	sz. v.	
310	6	50	"	
32	6	50	"	
802	6	55	sz. v.	
1502	6	55	sz. v.	
1506	6	55	sz. v.	
1002	7	00	sz. v.	
602	7	00	"	
906	7	10	"	
402	7	30	"	
1302	7	35	"	
312	7	30	sz. v.	
318	7	45	"	
305	8	00	"	
406	8	10	"	
506	8	20	"	
1906	8	25	"	
306	8	35	"	
1706	8	40	"	
2	9	20	sz. v.	
24	11	50	sz. v.	

1) Nygyárától haton körle-
2) Csak borsár-
február 15-ig
3) Csak szomb-

A vonatok in
József

380 7 05 sz. v.

A vonatok ind

vonal-szám	óra	perc	vonal	név
152	5	15	sz. v.	
122	5	25	"	
154	6	45	"	
718	6	40	"	
4102	6	10	"	
156	6	20	"	
6502	6	35	"	
102	6	50	sz. v.	
506	7	00	sz. v.	
1402	7	05	"	
104	7	15	"	
158	8	05	sz. v.	
708	8	15	sz. v.	
712	8	20	sz. v.	
134	8	45	"	
4104	8	05	"	
114	8	20	"	
760	8	40	"	
102	11	05	"	
6504	11	15	"	
116	12	00	"	

1) Csak vasár-
zárólag nova-
2) Vasár-
napokon ká-
napokon ká-
3) Minden ked-
teken és vs-
4) Minden het-
baton közle-

A vonatok in

4002	5	05	sz. v.	
4004	8	54	"	
4006	12	10	"	
4014	12	57	"	
4008	2	11	"	
4010	6	30	"	
4012	8	22	"	

A vonatok indulása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1911. október hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

Dél előtt				Dél után				Dél előtt				Dél után			
hová				hová				honnan				honnan			
vonal-szám	óra	perc	vonat-nem	vonal-szám	óra	perc	vonat-nem	vonal-szám	óra	perc	vonat-nem	vonal-szám	óra	perc	vonat-nem
1110	5 45	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	612	12 20	sz. v.	Arad, Tóvis, M.-Sziget	339	5 10	v. v.	Berlin, Ruttká	323	12 10	sz. v.	Gödöllő
310	5 55	"	Hatvan	1008	12 20	"	Zagrab, Fiume, Bród, Saraj.	645	5 20	tszsz.	Debrecen, Nagyvárád	611	12 30	"	Bukarest, Arad
32	6 20	"	Bicske	314	12 30	"	Hatvan	309	5 30	sz. v.	Hatvan	911	12 40	"	Ujvidék
802	6 25	gy. v.	Ruttká, Poprad-Felka	10	12 35	"	Szombathely, Wien	1905	5 30	"	Bród, Eszék, Pécs	301	12 50	gy. v.	Berlin, Ruttká
1502	6 45	gy. v.	Wien, Graz, Sopron	912	12 50	"	Ujvidék, Bród	609	5 45	"	Brassó, Arad	903	1 00	"	Konstantinápoly, Bród
1506	6 55	sz. v.	Kassa, Csorba	1504	1 20	gy. v.	Kassa, Poprad-Felka	909	5 45	"	Sofia, Bród, Belgrad	401	1 05	"	Sátoraljaújhely
1002	7 00	gy. v.	Rome, Torino, Róma	316	1 35	sz. v.	Gödöllő	19	5 55	"	Torhágy	7	1 10	sz. v.	Wien, Sopron
602	7 05	"	Pécs, Vinkovce	1304	1 40	gy. v.	Fehring, Graz	313	6 00	"	Pécel	601	1 25	gy. v.	Bukarest, Arad
902	7 10	"	Arad, Brassó	604	2 00	"	Arad, Bukarest	17	6 05	"	Komárom	1	1 30	"	London, Paris, Wien
906	7 10	"	Arad, Brassó	4	2 05	"	Wien, Paris	1707	6 15	"	Stanislaw, M.-Sziget	1301	1 40	"	Graz, Fehring
402	7 20	"	Arad, Brassó	404	2 15	"	S.-Alajuh., Lemberg, Kassa	11	6 25	"	Wien	325	2 15	sz. v.	Hatvan
1302	7 25	"	Arad, Brassó	916	2 20	sz. v.	Kiskőrös	407	6 30	"	Lemberg, Kassa, M.-Sziget	1501	2 30	gy. v.	Lemberg, Kassa
312	7 30	sz. v.	Arad, Brassó	318	2 20	"	Hatvan	315	6 50	"	Fiume	327	4 20	sz. v.	Pécel
908	7 45	"	Arad, Brassó	320	2 30	"	Pécel	1505	7 00	"	Gödöllő	329	5 25	"	Gödöllő
308	8 00	"	Arad, Brassó	512	2 40	"	Bicske	1305	7 10	"	Csorba, Kassa	15	6 25	"	Győr
406	8 10	"	Arad, Brassó	1902	2 55	gy. v.	Szolnok	509	7 20	"	Brassó, Kolozsvár	3	6 35	gy. v.	Wien, Graz
308	8 20	"	Arad, Brassó	304	3 00	"	Tapolca, Sarajevo	919	7 25	"	Rünszentmiklós-Tass	507	6 40	sz. v.	Brassó, Debrecen
1906	8 25	"	Arad, Brassó	904	3 20	"	Ruttká, Berlin	317	7 30	"	Gödöllő	421	6 55	v. v.	Szerencs
306	8 35	"	Arad, Brassó	1022	3 30	v. v.	Belgrad, Konstantinápoly	319	7 40	"	Hatvan	907	7 20	sz. v.	Sofia, Bolgrad, Bród
1706	8 55	"	Arad, Brassó	18	4 25	sz. v.	Komárom	21	7 45	"	Bicske	607	7 25	"	Bukarest, Arad
2	9 20	sz. v.	Arad, Brassó	322	4 25	"	Gödöllő	1003	8 00	gy. v.	Róma, Triest, Fiume	305	7 35	"	Berlin, Ruttká
24	11 55	sz. v.	Arad, Brassó	606	5 00	gy. v.	Arad, Tóvis	1509	8 15	sz. v.	Csorba, Kassa	25	7 45	"	Bawne, Maramarossziget
				410	5 10	sz. v.	Miskolc	1021	8 20	v. v.	Páks	405	8 00	"	Fiume, Bród, Pécs
				324	5 20	sz. v.	Győr, Sopron, Szombathely	515	8 35	sz. v.	Bukarest, Kolozsvár	1009	8 05	"	Stanislaw, M.-Sziget
				514 ¹⁾	5 40	"	(Wien)	321	8 45	"	Hatvan	1706	8 20	"	Wien, Graz
				308	5 55	"	Ruttká, Berlin	307	9 25	"	Berlin, Ruttká	1507	8 50	"	Csorba, Kassa
				914	6 05	"	Szabadka, Topolya	1005 ²⁾	9 35	gy. v.	Fiume, Tapolca	27	9 00	"	Bicske
				1004	6 15	gy. v.	Zagrab, Fiume, Roma, Napoly	913	9 55	sz. v.	Szabadka	831	9 10	"	Pécel
				510	6 15	sz. v.	Kolozsvár, Brassó	5	10 00	gy. v.	Bruck-K., Szombathely, Sopron	303	9 20	gy. v.	Berlin, Ruttká
				326	6 25	"	Pécel	499	10 20	sz. v.	Miskolc	29	9 28	sz. v.	Triest, Szekesfehervár
				828	6 40	"	Hatvan	23	10 45	"	Bicske	1001	9 35	gy. v.	Róma, Fiume
				918	6 45	"	Kunszentmiklós-Tass	605	11 25	gy. v.	Arad	603	9 35	"	Brassa, Arad, Stanislaw
				616 ³⁾	6 55	"	Nagykátá, Szolnok					915	9 45	sz. v.	Kiskőrös
				88	7 00	"	Bicske					403	9 55	gy. v.	Lemberg, M.-Sziget
				1708	7 10	"	M.-Sziget, Stanislaw					905	10 10	"	Sofia, Belgrad
				16	7 20	"	Győr, Triest					1303	10 10	"	Graz, Triest
				322	7 35	"	Hatvan					333	10 25	sz. v.	Gödöllő
				1002 ²⁾	7 40	gy. v.	Zagrab, Fiume					517	10 35	"	Nagykátá
				1508	8 00	sz. v.	Kassa, Csorba					1503	10 50	gy. v.	Csorba, Kassa
				1908	8 25	"	Pécs, Bród					1907	10 55	sz. v.	Vinkovca, Pécs, Tapolca
				834	8 40	"	Gödöllő								
				518 ³⁾	9 05	"	Szolnok								
				1306	9 15	"	Győr, Graz								
				670	9 30	"	Arad, Brassó								
				1510	10 00	"	Kassa, Csorba								
				306	10 05	"	Pécel								
				910	10 10	"	Belgrad, Sofia								
				1019	10 25	"	Fiume, Napoly								
				498	10 25	"	Kassa, Lemberg								
				12	10 50	"	Szombathely, Wien								
				308	11 10	v. v.	Ruttká, Berlin								
				614	11 25	sz. v.	Arad, Debrecen								
				422	11 35	v. v.	Kassa, Szerencs								

1) Nagykovács Szolnokig csak szombaton közlekedik.
 2) Csak hétfőig október 31-ig és február 15-től közlekedik.
 3) Csak szombaton közlekedik.

1) Fiumeről Adony-Pusztaszabolcsig csak bezárólag október 31-ig és február 15-től közlekedik.
 2) Csak hétfőn közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Dél előtt.

5117	4 40	sz. v.	Tápiószőlő-Tápiószap
513	5 00	"	Nagykátá
311	5 50	"	Gödöllő
917	6 17	"	Kunszentmiklós-Tass

A vonatok indulása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1911. október hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

Dél előtt				Dél után				Dél előtt				Dél után			
hová				hová				honnan				honnan			
vonal-szám	óra	perc	vonat-nem	vonal-szám	óra	perc	vonat-nem	vonal-szám	óra	perc	vonat-nem	vonal-szám	óra	perc	vonat-nem
152	5 10	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	164	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	151	5 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	165	12 50	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5 20	"	Esztergom	714	12 10	"	Szeged	723	5 25	"	Cegléd	187	1 20	"	Nagymaros
154	5 35	"	Vác	1404	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	725	5 35	"	Cegléd	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Bazias
718	5 40	"	Szeged, Szolnok	158	12 25	sz. v.	Nagymaros	4101	5 50	"	Esztergom	103	1 40	"	Paris, Wien
4102	6 10	"	Esztergom	4106	12 30	"	Esztergom	133	5 55	"	Nagymaros	508	1 50	"	Paris, Wien
156	6 20	"	Rákospalota-Ujpest	166	1 00	"	Rákospalota-Ujpest	726	6 00	"	Cegléd	167	1 55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
6502	6 35	"	Lajosmizse, Kecskem.	168	1 30	"	Dunakeszi-Alag	153	6 05	"	Rákospalota-Ujpest	4107	2 05	"	Esztergom
102	6 50	k. ost. ex. v.	Wien, Páris, Ostende	4114 ¹⁾	1 50	"	Piliscsaba	6507	6 10	"	Szolnok, Cegléd	169	2 40	"	Dunakeszi-Alag
506	7 00	gy. v.	Nagyvárad, Brassó, Kőrösmészó	106	2 00	gy. v.	Wien, Paris	721	6 20	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrad	171	3 00	"	Rákospalota-Ujpest
1402	7 05	"	Zsolna, Berlin	504	2 05	"	Szatmár-N. Kolozsv., Brassó	701 ²⁾	6 30	"	Konstantinápoly, Bukarest	6503	3 40	"	Kecskem., Lajosmizse
104	7 15	"	Dunakeszi-Alag	126	2 10	sz. v.	Parkány-Nána	135	6 35	sz. v.	Nagymaros	713	4 05	"	Temesvár-J. Szeged
158	8 05	sz. v.	Nagykátá, Alag	170	2 15	"	Rákospalota-Ujpest	1407	6 40	"	Berlin, Zsolna	139	4 10	"	Nagymaros
708	8 15	gy. v.	Orsova, Bazias	4108	2 20	"	Esztergom	708	7 15	"	Bukarest, Bazias	4109	5 05	"	Esztergom
712	8 20	sz. v.	Temesvár, Karanseb.	105	2 30	gy. v.	Wien	125	7 20	"	Parkány-Nána	175	5 15	"	Rákospalota-Ujpest
134	8 45	"	Nagymaros	120	2 35	sz. v.	Galánta	727	7 25	"	Cegléd	215	5 20	tszsz.	Esztergom
404	9 05	"	Esztergom	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bazias	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Maramarossziget)	115	5 55	sz. v.	Wien, Berlin
114	9 20	"	Wien, Berlin	722	2 45	sz. v.	Cegléd	155	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	1403	6 20	gy. v.	Berlin, Zsolna
160	9 40	"	Rákospalota-Ujpest	6506	2 50	"	Lajosmizse, Kecskem.	113	7 40	"	Paris, Wien	177	6 30	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
112	11 05	"	Rákospalota-Ujpest	140	8 55	"	Szob	4108	7 45	"	Esztergom	707	6 35	gy. v.	Orsova, Bazias
6504	11 15	"	Lajosmizse, Kecskem.	174	4 10	"	Rákospalota-Ujpest	6501	7 50	"	Kecskem., Lajosmizse	165	6 40	"	Wien
116	12 00	"	Wien	716	4 30	"	Szeged	6501	7 50	"	Kecskem., Lajosmizse	107	7 10	"	Wien
				142	5 20	sz. v.	Nagymaros	507	7 55	"	Vác	711	7 40	sz. v.	Bazias, Temesvár
				724 ³⁾	5 40	"	Cegléd	127	8 00	"	Parkány-Nána	179	8 00	"	Rákospalota-Ujpest
				176	5 50	"	Rákospalota-Ujpest	719	8 35	"	K.-K. Péterháza Nagym.	4113 ⁴⁾	8 10	"	Piliscsaba
				128	6 00	"	Parkány-Nána	129	8 45	"					

évi jövedelme. Kényelmes lakása és kertje. Az állás azonnal elfoglalható. Kérvények *Saskóczy Ferenc* plébánoshoz, Litke (Nógrád m.) intézendők. 1419 1—1

Szatmári egyházmegye.

A **szinfalusi** (Szatmár m.) róm. kath. II. od. tanítói állásra pályázat hirdettek. Az állás javadalma: 1. Kétszobás lakás, konyha, kamara s kerttelmeny. 2. A hitközségtől évi 100 kor. 3. Államsegély évi 900 kor. Köteleessége az ismétlő-iskolát díjtalanul tanítani s szükség esetén a kántort díjtalanul helyettesíteni. Felszerelt kérvények *nov. 25-ig Löng Ferenc* espereshez küldendők Erdődre 1393 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Many község róm. kath. iskolájánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés: a községtől 600 kor., fületmeny 40 kor., kerttelmeny 20 kor., államtól 360 kor., bútorozott szoba. Köteleessége a kijelölt tanteremben tanítani, a gyermekeket templomba és körmenetekre vezetni, reájuk felügyelni, az ismétlősöket fekváltva tanítani és a kántoriakban segídezni. Tannyelv magyar, de a német nyelv ismerete is szükséges. A kérvények *nov. 26-ig* lőt plébani hivatalhoz Many, (Fejér m.) küldendők. Az állás azonnal elfoglalható. *Az iskolaszék.* 1305 2—2

Hatvan pusztai róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1200 kor. havonként előre, korpótlék, 600 □öl kert, tüzeltő, két szobás lakás, melléképületek, havonként egyszer kocsi akár Sárobagárdra, akár Kálózra bevásárlások végett. Köteleessége: a mindennapi és ismétlő-iskolások tanítása, vallásérkölesés nevelése, kellő díjazásért irodai, gazdasági teendők végzése. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők csak próbáért. Határidő *nov. 26.* Kérvények nagyságos *Szávozó Emil* iskolatartóhoz küldendők Hatvan p. Sárobagárd. 1396 1—1

A **törökbalinti** róm. kath. iskolához kántorságban is segédkező tanító kerestetik. Fizetése 1000 kor., 200 kor. lakbér, 20 kor. kertveltség. Határidő *nov. 25. Weicher Miklós* elnök. 1402 1—1

Szepesi püspöki megye.

Az **erdősi** róm. kath. kántortanítói állomásra *nov. 26-án* pályázat hirdettek. Javadalmazása államsegéllyel 1000 kor. Új lakás. Folyamodványok: Plébani hivatal, Erdős (Szepes m.), u. p. Nagyhársas, intézendők. Tannyelv lőt. 1359 2—2

A **podolini** róm. kath. nyugalmazás folytán megüresedett kántortanítói állomásra *dec. hó 14-ére* pályázat hirdettek. Ezen állomás évi jövedelme: I. Tanítói járandóság: Podolin város pénztárából havi előleges részletekben 1000 kor. és törvényes korpótlék. Lakbér fejében 300 kor. 8 öl puha tűzifa házhoz szállítva. Pótkert címén 20 kor. Irodai átalány fejében 8 kor. Faiskola kezelésért 30 kor. II. Kántori járandóság: Podolini templom pénztárából 80 kor. 2200 □öles föld és egyéb földmegváltás címén 108 kor. Stóla körülbelül 140 kor. Tannyelv magyar. Köteleessége: az iskolaszék által kijelölt mindennapi és ism. iskolásokat tanítani, a kántori teendőket ellátni, (ünnepeken többszólamú énekkar vezetése), a gyermekeket hétköznapokon a templomba vezetni és azokra felügyelni. Az esetben, ha a kántorság mással töltetné be, a megválasztott tanító köteles leendő minden vasár- és ünnepnapokon a kántori teendőkben segédkezeni, illetve a kántort akadályoztatása esetén díjtalanul helyettesíteni. A december 14-én délelőtt 9 óra-kor megtartandó ének- és orgonaprobán megjelenők előnyben részesülnek. Az állás legkésőbb 1912. évi január 15-ig elfoglalható. A folyamodványok kereszt- és oklevéllel, működési, erkölcsi és nőtlen vagy házias állapotot igazoló lelkészi bizonylattal felszerelve, a podolini róm. kath. iskolaszékre címezve, legkésőbb *dec. 8-ig* beküldendők. 1381 2—3

A **hrustini** (Árva m.) róm. kath. II. tanítói állomásra *nov. 28-ára* pályázat hirdettek. Javadalma törvényes. Töt nyelv ismerete szükséges. A kérvények Hrustinba küldendők. 1398 1—1

Liptómattyasóci kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Törvényes fizetés új lakással. Töt nyelv kívántaik. Alsómattyasóc p. Szielmec. *Iskolaszék.* 1401 1—2

A **ruszkini** megüresedett róm. kath. kántortanítói állomásra *dec. 14-ére* pályázat hirdettek. I. Tanítói járandóság: 1. Vallás és tanulmányi alapból 105 kor. 2. Goruvaldszky alapítványból 346 kor 40 fill. 3. A polgári községtől ismétlő iskolaért 30 kor. 4. 6 h. 796 □öl szántóföld, a tanító által művelendő 18 kor. 20 fill. 7 hold 364 □öl rét 11 kor. 98 fill. 5. A róm. kath. hitközségtől 6 hl. árpa 48 kor. 60 fill. 6. A polgári községtől 32 m. puha tűzifa tanító részére, 96 kor. — 16 m. az iskolaterem fűtésére — a favágatást az erdőben és fuvarozást teljesíti a róm. kath. hitközség. 7. Államsegély 322 kor. 82 fill. II. Kántori járandóság: a) Stóla 10 kor. b) Misaalapítványból, 11 kor. Offertorium 1/3 rész. Körülbelül 3 kor. A földadót a tanító fizeti. Tannyelv: magyar, kántori teendők német nyelv. Választás *dec. 14-én* délelőtt 10 órakor, ének és orgonaprobá, megjelenés kívántaik. Az állomás azonnal elfoglalható. Lakás: jelenleg építetik az iskolaház, de addig míg kész lesz a róm. kath. hitközség ad lakást. A folyamodványok kereszt- és oklevéllel, működési, erkölcsi és nőtlen vagy házias állapotot igazoló lelkészi bizonylattal felszerelve a ruszkini róm. kath. iskolaszékre címezve a főtiszt. *Scheffitsk János* esperes, ker. tanfelügyelő, plébános úrhoz, Durandra. u. p. Késmárk (Szepes m.) legkésőbb *dec. 10-ig* beküldendők. *János Pál* plébános, isksz. elnök. 1427 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A **vasszécsenyi** róm. kath. iskolaszék lemondás következtében megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Járandóság: 400 kor. a hitközség pénztárából, 600 kor. államsegély, 20 kor. kerttelmeny és egy szoba. Köteleessége: a reabizott osztályokat tanítani, tanulóit templomba elvezetni, ott reájuk felügyelni és az ismétlő-iskolásokat fekváltva tanítani. Csak férfi-tanítók pályázhatnak. Pályázati kérvények *nov. 25-ig* bezárólag *Pungor Ferenc* iskolaszéki jegyzőhöz küldendők. Választás *nov. 26-án* délután 3 órakor lesz. 1404 1—1

A **kemenesszentpéteri** róm. kath. iskolaszék az üresedésben levő osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 400 kor. a hitközség pénztárából, 600 kor. államsegély, 20 kor. kerttelmeny és egy bútorozott szoba. Folyamodványok az iskolaszéki elnök címére *nov. 26-ig* bezárólag Személyes megjelenés előny. Csak férfitanítók pályázhatnak. 1423 1—1

Váci egyházmegye.

Vecsésen (Budapest mellett) üresedésben van egy róm. kath. tanítói állás. Évi fizetés 1000 kor., lakbér 300 kor., kerttelmeny 20 kor. A megválasztott tanító tartozik vasárnap és ünnepnap az első misén orgonálni és az éneket vezetni. Pályázhatni *november 25-ig.* 1426 1—1

A **pétermonostorai** iskolaszék a «Népnevelő» 40. számában közzétett pályázatot megújítja *november 27-ig.* 1415 1—1

Végzett gimnazista segédtanítónak, nevelőnek ajánljuk *Gróh Ede*, Szepes-Korompa. 1421 1—1

Iskolaépítéshez szükséges amortizációs kölcsönök, valamint egyéb személy kölcsönök ügyében díjtalan felvilágosítással szolgál **EGYHÁZI FELSZERELÉSI VÁLLALAT**, mely eég már több iskolaépítésre folyósított olcsó kölcsönöket.
BUDAPEST, VII.,
Rákóczi-út 12. sz. 1321—1

A vonatok ind	
vonat-szám	óra
1110	6 45 sz. v.
310	6 50 sz. v.
32	6 20 sz. v.
302	6 25 gy. v.
2	6 40 sz. v.
15/2	6 45 sz. v.
15/4	6 50 sz. v.
10/8	7 00 gy. v.
6/2	7 05 sz. v.
9/6	7 10 sz. v.
4/2	7 20 sz. v.
13/2	7 25 sz. v.
3/2	7 30 sz. v.
9/8	7 35 sz. v.
6/3	7 40 sz. v.
4/6	7 45 sz. v.
5/8	7 50 sz. v.
14/6	8 25 sz. v.
8/6	8 30 sz. v.
17/6	8 35 sz. v.
2	8 40 sz. v.
24	11 30 sz. v.

1) Nagybányától hatvan kőzáróig.
2) Csak bezárólag február 15-16-ig.
3) Csak szombat.

A vonatok ind	
vonat-szám	óra
380	7 05 sz. v.

A vonatok ind

vonat-szám	óra
152	8 15 sz. v.
122	8 20 sz. v.
164	8 35 sz. v.
718	8 40 sz. v.
4102	8 10 sz. v.
106	8 20 sz. v.
65/2	8 35 sz. v.
102	8 50 sz. v.
506	7 00 gy. v.
14/2	7 10 sz. v.
104	7 25 sz. v.
158	8 45 sz. v.
718	8 15 gy. v.
712	8 30 sz. v.
104	8 45 sz. v.
4194	9 05 sz. v.
114	9 20 sz. v.
100	9 40 sz. v.
112	11 45 sz. v.
60/4	11 45 sz. v.
116	12 00 sz. v.

1) Csak vasárnap bezárólag hatvan kőzáróig.
2) Vasárnap bezárólag hatvan kőzáróig.
3) Minden kőzáróig hatvan kőzáróig.
4) Minden hétfő hatvan kőzáróig.

A vonatok ind	
vonat-szám	óra
40/2	6 00 sz. v.
40/4	6 24 sz. v.
2/06	12 15 sz. v.
4014	12 17 sz. v.
4008	2 11 sz. v.
4010	6 30 sz. v.
4012	8 22 sz. v.

A vonatok indulása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1911. október hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

Dél felé				Dél felé				Dél felé				Dél felé			
vonat-szám	óra	perc	vonat-nemje	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemje	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemje	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemje
hová				hová				honnnan				honnnan			
1110	5:45	sz. v.	Balatonfűred, Tapolca	612	12:20	sz. v.	Arad, Tóvis, M.-Sziget	339	5:10	v. v.	Berlin, Ruttká	323	12:10	sz. v.	Gödöllő
310	5:50	"	Hatvan	1008	12:20	"	Zagrab, Fiume, Bród, Szeged	645	5:20	tszsz.	Debrecen, Nagyvárad	611	12:30	"	Bukarest, Arad
202	6:25	gy. v.	Bicske	314	12:30	"	Hatvan	309	5:30	sz. v.	Hatvan	911	12:40	"	Ujvidek
302	6:25	gy. v.	Ruttká, Poprád-Felka	19	12:35	"	Szombathely, Wien	1905	5:30	"	Bród, Eszék, Pécs	801	12:50	gy. v.	Berlin, Ruttká
1502	6:45	sz. v.	Wien, Graz, Sopron	912	12:50	"	Ujvidek, Bród	609	5:45	"	Brassó, Arad	903	1:00	"	Konstantinápoly, Bród
1504	6:45	sz. v.	Kassa, Csorba	1504	1:20	gy. v.	Kassa, Poprád-Felka	909	5:45	"	Sofia, Bród, Belgrád	401	1:05	"	Sátoraljaújhegy
1506	6:50	sz. v.	Fiume, Torino, Róma	316	1:30	sz. v.	Gödöllő	19	5:55	"	Torhág	7	1:10	sz. v.	Wien, Sopron
1002	7:00	gy. v.	Wien, Vinkovce	1304	1:40	gy. v.	Fehring, Graz	313	6:00	"	Pécel	601	1:20	gy. v.	Bukarest, Arad
602	7:05	"	Arad, Brassó	604	2:00	"	Arad, Bukarest	17	6:05	"	Komárom	1	1:30	"	London, Paris, Wien
906	7:10	"	Belgrád, Sofia	4	2:05	"	Wien, Paris	1707	6:15	"	Stanislaw, M.-Sziget	1901	1:40	"	Sarajevo, Bród
402	7:20	"	(Stry, Lemberg,	404	2:15	"	S.-aljaúj-, Lemberg, Kassa	11	6:25	"	Wien	1301	2:10	"	Graz, Fehring
1302	7:25	"	Máramarossziget	916	2:20	sz. v.	Kiskőrös	407	6:30	"	Lemberg, Kassa, M.-Sziget	325	2:15	sz. v.	Hatvan
312	7:30	sz. v.	Fehring, Graz, Trieszt	318	2:20	"	Hatvan	1007	6:50	"	Fiume	1501	2:30	gy. v.	Lemberg, Kassa
908	7:45	"	Gödöllő	320	2:20	"	Pécel	315	6:50	"	Gödöllő	327	4:20	sz. v.	Pécel
608	8:00	"	Belgrád, Sofia, Bród	26	2:30	"	Bicske	1505	7:00	"	Gödöllő	329	5:25	"	Gödöllő
608	8:00	"	Arad, Brassó	512	2:40	"	Szolnok	1305	7:10	"	Csorba, Kassa	15	6:25	"	Győr
406	8:10	"	Márkás, Lawocne	1902	2:55	gy. v.	Tapolca, Sarajevo	509	7:20	"	Graz, Fehring	3	6:35	gy. v.	Wien, Graz
508	8:20	"	Kolozsvár, Brassó	304	3:00	"	Ruttká, Berlin	919	7:25	"	Kunszentmiklós-Tass	507	6:40	sz. v.	Brassó, Debrecer
1906	8:20	"	Tapolca, Eszék, Bród	904	3:20	"	Belgrád, Konstantinápoly	317	7:30	"	Gödöllő	421	6:55	v. v.	Szerencs
306	8:30	"	Ruttká, Berlin	1022	3:30	v. v.	Páks	319	7:40	"	Hatvan	907	7:20	sz. v.	Sofia, Belgrád, Bród
1706	8:30	"	M.-Sziget, Stanislaw	18	4:25	sz. v.	Komárom	21	7:45	"	Bicske	907	7:25	"	Bukarest, Arad
24	11:35	sz. v.	Bicske	322	4:25	"	Gödöllő	1003	8:00	gy. v.	Roma, Trieszt, Fiume	305	7:35	"	Berlin, Ruttká
				606	5:00	gy. v.	Arad, Tóvis	1509	8:15	sz. v.	Csorba, Kassa	35	7:45	"	Bicske
				416	5:10	sz. v.	Miskolc	1021	8:20	v. v.	Páks	405	8:00	"	Lawocne, Máramarossziget
				324	5:20	sz. v.	Győr, Sopron, Szombathely,	515	8:35	sz. v.	Bukarest, Kolozsvár	1009	8:05	"	Fiume, Bród, Pécs
				614	5:40	"	Gödöllő (Wien)	321	8:45	"	Hatvan	1705	8:20	"	Stanislaw, M.-Sziget
				308	5:55	"	Nagykátá, Szolnok	13	9:20	"	Győr	1507	8:45	"	Wien, Graz
				914	6:05	"	Ruttká, Berlin	307	9:25	"	Berlin, Ruttká	37	9:00	"	Csorba, Kassa
				1004	6:15	gy. v.	Zagrab, Fiume, Roma, Napoly	1005	9:35	gy. v.	Fiume, Tapolca	331	9:10	"	Bicske
				510	6:15	sz. v.	Kolozsvár, Brassó	913	9:55	sz. v.	Szabadka	803	9:20	gy. v.	Berlin, Ruttká
				328	6:25	"	Pécel	5	10:05	gy. v.	Bruck-K., Szombat-	32	9:25	sz. v.	Trieszt, Szekesfehervár
				918	6:40	"	Hatvan	409	10:20	sz. v.	hely, Sopron	1001	9:35	gy. v.	Roma, Fiume
				516	6:55	"	Kunszentmiklós-Tass	23	10:45	"	Bicske	603	9:55	"	Brassa, Arad, Stanlau
				1708	7:10	"	M.-Sziget, Stanislaw	605	11:25	v. v.	Arad	915	9:45	sz. v.	Kiskőrös
				332	7:20	"	Győr, Trieszt				403	9:55	gy. v.	Lemberg, M.-Sziget	
				1000	7:40	gy. v.	Zagrab, Fiume				905	10:10	"	Sofia, Belgrád	
				1508	7:40	sz. v.	Kassa, Csorba				1303	10:10	"	Graz, Trieszt	
				1908	7:55	"	Pécs, Bród				333	10:25	sz. v.	Gödöllő	
				834	7:40	"	Gödöllő				517	10:35	"	Nagykátá	
				515	7:40	"	Szolnok				1503	10:50	gy. v.	Csorba, Kassa	
				1306	8:15	"	Győr, Graz				1907	10:55	sz. v.	Vinkovca, Pecs, Tapolca	
				610	8:20	"	Arad, Brassó								
				1510	10:00	"	Kassa, Csorba								
				836	10:05	"	Pécel								
				910	10:10	"	Belgrád, Sofia								
				1010	10:25	"	Fiume, Napoly								
				408	10:25	"	Kassa, Lemberg								
				32	10:40	"	Szombathely, Wien								
				318	11:10	v. v.	Ruttká, Berlin								
				614	11:25	sz. v.	Arad, Debrecen								
				422	11:35	v. v.	Kassa, Szerencs								

1) Fiuméről Adony-Pusztaszabolcsig csak bezárolag október 31-ig és február 15-től közlekedik.
2) Csak hétfőn közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Dél felé.

511	4:40	sz. v.	Tapiosly-Tapiosap
513	5:00	"	Nagykátá
311	5:50	"	Gödöllő
917	6:17	"	Kunszentmiklós-Tass

A vonatok indulása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1911. október hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

Dél felé				Dél felé				Dél felé				Dél felé			
vonat-szám	óra	perc	vonat-nemje	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemje	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemje	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemje
hová				hová				honnnan				honnnan			
132	5:10	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	164	12:05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	151	5:05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	165	12:50	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
132	5:20	"	Eiszekujvár	714	12:20	"	Szeged	733	5:25	"	Cegléd	137	1:20	"	Nagymaros
154	5:35	"	Vác	1404	12:30	gy. v.	Zsolna, Berlin	725	5:35	"	Cegléd	703	1:25	gy. v.	Bukarest, Bazias
718	5:40	"	Szolnok	138	12:35	sz. v.	Nagymaros	4101	5:50	"	Esztergom	103	1:40	"	Paris, Wien
4102	6:10	"	Esztergom	4106	12:30	"	Esztergom	133	6:00	"	Nagymaros	503	1:50	"	(L)vis, Kolozsvár,
158	6:20	"	Rákospalota-Ujpest	165	1:00	"	Rákospalota-Ujpest	735	6:00	"	Cegléd	167	1:55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
6502	6:30	"	Lajosmizse, Kecskem	163	1:10	"	Dunakeszi-Alag	153	6:05	"	Rákospalota-Ujpest	4107	2:05	"	Esztergom
402	6:50	k. ost. ex. v.	Wien, Paris, Ostende	4114	1:50	"	Piliscsaba	8507	6:10	"	Lajosmizse	169	2:40	"	Dunakeszi-Alag
506	7:00	gy. v.	(Nagyvárad, Brassó,	106	2:00	gy. v.	Wien, Paris	721	6:20	"	Szolnok, Cegléd	171	3:00	"	Rákospalota-Ujpest
1402	7:10	"	(Körösmészó,	504	2:05	"	Nagyvár, Kolozsvár, Brassó	9014	6:25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád	503	3:40	"	Kecskem, Lajosmizse
194	7:35	"	Zsolna, Berlin	126	2:10	sz. v.	Parkány-Nána	7019	6:30	"	Konstantinápoly, Bukarest	713	4:05	"	Temesvár-J., Szeged
158	8:15	sz. v.	Nagyszombat, Wien	170	2:15	"	Rákospalota-Ujpest	185	6:40	sz. v.	Nagymaros	139	4:10	"	Nagymaros
708	8:15	gy. v.	Dunakeszi-Alag	4108	2:20	"	Esztergom	1407	7:15	"	Berlin, Zsolna	4109	5:05	"	Esztergom
712	8:30	sz. v.	Orsova, Bazias	108	2:30	gy. v.	Wien	709	7:20	"	Bukarest, Bazias	175	5:15	"	Rákospalota-Ujpest
194	8:45	"	Nagymaros	120	2:35	sz. v.	Galánta	125	7:25	"	Cegléd	215	5:30	tszsz.	Eiszekujvár
404	9:05	"	Esztergom	704	2:40	gy. v.	Bukarest, Bazias	727	7:25	"	(Bukarest, Kolozsvár	115	5:55	sz. v.	Wien, Berlin
114	9:20	"	Wien, Berlin	722	2:45	sz. v.	Cegléd	501	7:30	gy. v.	Máramarossziget	1403	6:20	gy. v.	Berlin, Zsolna
130	9:40	"	Rákospalota-Ujpest	8506	2:50	"	Lajosmizse, Kecskem	155	7:35	"	Rákospalota-Ujpest	177	6:30	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
132	11:45	"	Rákospalota-Ujpest	140	3:55	"	Szob	113	7:40	"	Paris, Wien	707	6:35	gy. v.	Orsova, Bazias
6504	11:15	"	Lajosmizse, Kecskem	110	5:15	gy. v.	Wien	4103	7:50	"	Esztergom	105	6:40	"	Wien
116	12:05	"	Wien	142	5:20	sz. v.	Nagymaros	8501	7:55	"	Kecskem, Lajosmizse	107	7:10	"	Wien
				724(2)	5:40	"	Cegléd	127	8:00	"	Parkány-Nána	711	7:40	sz. v.	Bazias, Temesvár
				176	5:50	"	Rákospalota-Ujpest	719	8:05	"	Parkány-Nána	179	8:00	"	Rákospalota-Ujpest
				128	6:00	"	Parkány-Nána	129	8:45	"	Dunakeszi-Alag	4113	8:10	"	Piliscsaba
				724	6:10	"	Cegléd	159	9:10	"	Dunakeszi-Alag	143	8:20	"	Nagymaros
				144	6:15	"	Nagymaros	705	9:20	gy. v.	Szeged	131	8:50	"	Parkány-Nána
				724	6:35	"	Cegléd, Ocsa	1401	9:40	"	Berlin, Zsolna, Pozsony	109	9:05	gy. v.	Wien

HARMONIUMOK.

A gyönyörű hang, melyet a világnru és esmirt legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. Pedálos harmoniumok orgona méretekbén. Ezen általánosan elismert remek műveket bocsát ki

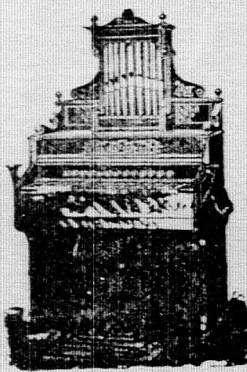
STOWASSER JÁNOS esász. és királyi udvari szállító.

Elő magy vill. erőre berend. hangszergyár

Budapest, II., Lánchid-utca 5. szám.

Gyár: Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára

Továbbá ajánja saját gyárában készült esmirt kiváló minőségű összes húros, vonós és fuvós hangszereit. Saját találmányú (Rákóczi) Tárogató; általánosan elismert legjobb, sofé hangszere általán konstruáltott. Iskolával 35 frtól felfelé.

Hangfokozó-gerenda, mely által hármely hegedű, gordonka beillesztése után sokkal jobb, erősebb és lagyább hangot nyer.

☐☐ Biztos siket. ☐☐

Tanerőknek kedvezmény.

Arjgyezék minden egyes hangszerről külön kívánatra bérmentve küldetik.

Elismert elsőrangú műremés csak a Zimmermann-féle harmoniumok

Az előkelő valódi Zimmermann-féle

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlen a monarchia vezér-sépviseletétől

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

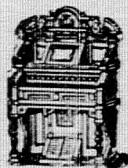
Üzletek: Lipsec, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga és London.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállit

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep).

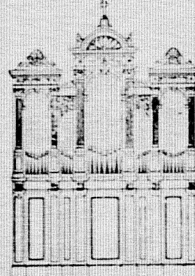
Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállitás az utolsó vasuti állomásig

Tanerőknek s lelkészeknek különösen száazlékengedmény. Arjgyezék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a király orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilamos gépekkel berendezett es. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító. A párisi, bécsi, stb kiállításokon kűntette. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangu orgonákat szállit.

Mindenemű orgonajavításokat és hangolásokat lelküismeretes

☐☐ pontossággal teljesit. ☐☐

Tervezeteit és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

64 2-52

50 EREDETI

kitűnő új gyászmise-offertorium minden alkalomra bérmentve 1 korona.

Orgonahangok 910 énekek, díszes

kötésekben 3, 4 és 5 **MOSNÁR JÓZSEF** kántortanítónál.

kor. Megrendelhető **Kunszentmiklós.**

ISMERETLEN DALLAM MEGKÜLDETIK.

1221 5-10

Stampay ének- és imakönyve

bővitve is fűlvászonban 30 fill., egészvásznonban 50 fill. Tízre egy ingyen, bővített kotta is egyszer ingyen. Kapható bőrbén 2-50-4 kor-ig, fél és egész selyemben 2-3-50 kor-ig. hárszyonban 3-50 kor-ért nettó árban.

KÖBÖLKUTON, Esztergomme-yében. 1308 3-10

Miniszteri engedélyezés száma 125.911.1909.

Magyar gyártmány!

ELEMI ISKOLAI 1231 3-13

Földrajzi Atlasz

megyei térképpel. (Megjelent mind a 63 megye legújabb kiadásban.) Tervezte **Kogutowicz Manó.** Tartalma 15 lapon

☐☐ 14 fő- és 29 mellékterkép. ☐☐

Kogutowicz térképei jók, szépek és pontosak!

Minden évben új kiadás, tehát mindenkor legújabb adatok. — Minden két évben 1-1 tiszteletpéldány szakembereknek ren-
☐☐ delkezésre. ☐☐

Ára megyei térképpel 70 fillér.

Kapható minden könyvkereskedésben, a Szent-István-Társulatnál is, de amennyi-
oo bent nincs, közvetlen a kiadónál oo

Magyar Földrajzi Intézet R. T.

Budapest, Rudolf-tér. (Margithid, pesti hidő.)

Tisztelettel felhívjuk a t. tanító urak b. figyelmét minden karácsonykor megjelenő zsebatlasz (naptár) c. kiadványunkra, melyet t. tanító uraknak 1 K 20 fill. helyett ezen hirdetés és 70 fillér postabélyeg ellenében portómentesen küldünk.